

Raport
privind administrarea și deestatizarea
proprietății publice de stat în anul 2017

CUPRINS

1. Scopurile de bază ale administrării și deetatăzării proprietății publice	3
2. Perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice.....	6
3. Administrarea întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat .	10
4. Deetatăzarea proprietății publice de stat.....	14
4.1 Privatizare și activități postprivatizare	15
4.2 Parteneriat public-privat.....	17
4.2.1. <i>Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul sănătății</i>	17
4.2.2. <i>Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul construcțiilor sociale pentru angajații din sectorul bugetar</i>	20
4.2.3. <i>Parteneriate public-private în domeniul modernizării serviciilor publice</i>	21
4.2.4. <i>Parteneriate public-private în domeniul explorării geologice a hidrocarburilor</i>	23
4.2.5. <i>Contracte de concesiune a serviciilor de salubritate a localităților</i>	23
4.2.6. <i>Proiecte de parteneriat public privat suspendate sau reziliate</i>	24
5. Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25 la sută.....	27
5.1 Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat.....	29
5.2 Rezultatele activității economico-financiare a societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 30 la sută din capitalul social.....	39
5.3 Interacțiunea întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu bugetul public național.....	46
6. Propuneri în vederea eficientizării administrării și deetatăzării proprietății publice de stat	49
7. A N E X E.....	50

1. Scopurile de bază ale administrării și deetatăzării proprietății publice

În domeniul *Administrării și deetatăzării proprietății publice*, obiectivele Guvernului Republicii Moldova stabilite în Programul de activitate pentru anii 2016-2018 implică:

1. perfecționarea cadrului legal în domeniul administrării patrimoniului public de către autoritățile publice centrale și locale;
2. profesionalizarea managementului executiv și a consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat, creșterea transparenței privind formarea și componența consiliilor de administrație, inclusiv prin elaborarea și implementarea indicatorilor de performanță;
3. consolidarea capacităților instituționale ale autorităților publice centrale și locale în procesul de implementare și monitorizare a proiectelor de parteneriat public-privat;
4. impulsionearea procesului de privatizare a patrimoniului de stat din domeniile liberalizate, bazat pe principiile transparenței, legalității și eficienței;
5. asigurarea descentralizării patrimoniale prin accelerarea procesului de delimitare a proprietății de stat de cea a unităților administrativ-teritoriale, a bunurilor din domeniul public și din domeniul privat;
6. stabilirea remunerării conducătorilor întreprinderilor de stat și a societăților pe acțiuni cu capital de stat reieșind din unele criterii și indicatori de performanță.

Pe parcursul anului 2017, Ministerul Economiei și Infrastructurii, care promovează politica statului în domeniul administrării și deetatăzării proprietății publice, în comun cu Agenția Proprietății Publice subordonată Guvernului, organul abilitat cu administrarea și deetățarea proprietății publice a statului, în limita competențelor atribuite prin Legea nr.121-XVI din 04 mai 2007 privind administrarea și deetățarea proprietății publice, Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice din subordinea Ministerului Economiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1008 din 10.09.2007 și Hotărârea Guvernului nr.902 din 06.11.2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, au asigurat:

- participarea la elaborarea și perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetățării proprietății publice;
- exercitarea drepturilor ce decurg din calitatea de fondator și de acționar;
- ținerea Registrului patrimoniului public;
- perfectarea și prezentarea către Guvern și Biroul Național de Statistică a balanței patrimoniului public a Republicii Moldova;
- participarea la administrarea întreprinderilor de stat, societăților comerciale cu capital majoritar de stat, inclusiv în componența consiliilor;
- actualizarea listei bunurilor proprietate de stat supuse privatizării;

- expunerea la privatizare a bunurilor proprietate publică de stat, cu utilizarea instrumentelor prevăzute de lege;
- încheierea contractelor de vânzare-cumpărare a bunurilor proprietate publică de stat privatizate la concursuri, licitații și a terenurilor proprietate publică de stat aferente bunurilor imobile proprietate privată;
- monitorizarea executării de către cumpărători a obligațiilor asumate în contractele de vânzare-cumpărare, aplicarea de măsuri în vederea executării obligațiilor contractuale, inclusiv prin intermediul instanțelor de judecată;
- mediatizarea procesului de privatizare și rezultatele lui;
- coordonarea inițierii proiectelor de parteneriat public-privat la nivel național și participarea la implementarea lor.

În condițiile legii s-a conlucrat cu autoritățile administrației publice centrale întru asigurarea:

- a) exercitării conforme a funcțiilor de fondator în întreprinderile de stat și de acționar în societățile comerciale cu capital majoritar de stat;
- b) ținerii evidenței patrimoniului public de stat din administrare;
- c) prezentării în termenul stabilit a dărilor de seamă privind patrimoniul public din administrare și întocmirii rapoartelor anuale referitor la rezultatele administrării;
- d) exercitarea controlului asupra corectitudinii calculării și transferării în termenul stabilit, în bugetul de stat, a dividendelor aferente acțiunilor statului și a unei părți din profitul net al întreprinderilor de stat;
- e) corectitudinii aplicării procedurii de inițiere a parteneriatelor publice-private și implementării conforme a acestora.

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, ținut de Agenția Proprietății Publice conform Hotărârii Guvernului nr.675 din 6 iunie 2008, la situația din 01 ianuarie 2018, în administrarea autorităților administrației publice centrale se află 232 întreprinderi de stat și 90 pachete de acțiuni ale statului în societăți pe acțiuni. Valoarea patrimoniului de stat aflat în gestiunea întreprinderilor de stat constituie 15,49 mil lei, iar valoarea patrimoniului de stat deținut în societățile pe acțiuni, constituie 10,33 mil lei. Pe parcursul anului 2017 din Registrul patrimoniului public au fost radiate 15 entități:

- **12 societăți pe acțiuni:** S.A. "Drum", S.A. "Centrul pentru Productivitate și Competitivitate" - **în rezultatul lichidării** și Î.M. "Glass Container Company" S.A.; S.A. "Floare-Carpet"; S.A. "Fabrica de unt și brânzeturi din Vulcănești "InLav"; S.A. "Autoservice din Pîrlița"; S.A. de achiziții și desfacere a producției agricole "Livada"; S.A. "Agromec-Zăbriceni"; S.A. pentru aprovizionare și desfacere "Agroindservice"; S.A. "Întreprinderea de colectare și desfacere Anenii Noi"; S.A. "Comerț - Petrol"; S.A. "Fabrica de unt din Florești" - **în rezultatul privatizării.**
- **9 întreprinderi de stat:** I.S. "Agenția de Impresariat", I.S. "Camera Inregistrării de Stat", I.S. "Centrul Resurselor Informaționale de Stat "Registru", I.S. "Cadastru", I.S. "Centrul National pentru Frecvente Radio", I.S. "Cantina Cancelariei de Stat"

**- în rezultatul reorganizării, I.S. "Centrul de Reproducere a Pasărilor-Abaclia",
I.S. "Vibroprisor" și I.S. Magazinul de firmă "Fantezie"- în rezultatul privatizării.**

Informația din Registrul patrimoniului public, conform situației la 01.01.2018, se prezintă astfel:

mii lei

Nr. d/o	Denumirea autorității administrației publice centrale	TOTAL		Pachete de acțiuni din societăți comerciale administrate		Întreprinderi de stat administrate	
		Nr de entități	Valoarea patrimoniului public de stat	Numărul	Cota statului, conform capitalului propriu	Numărul	Valoarea capitalului propriu
1.	2.	3.	4.	7.	8.	10.	12.
1.	Cancelaria de Stat	9	555,044.7			9	555044.7
2.	Ministerul Economiei si Infrastructurii	75	16,736,966.6	32	4762641.7	43	11974324.9
3.	Ministerul Educației, Culturii si Cercetării	37	708,493.6	3	41325.4	34	667168.2
4.	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale si Mediului	52	511,407.4	2	0.0	50	511407.4
5.	Ministerul Sănătății, Muncii si Protecției Sociale	7	98,294.5	2	19863.5	5	78431.0
6.	Ministerul Finanțelor	4	70,727.3			4	70727.3
7.	Ministerul Justiției	1	26.8			1	26.8
8.	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	1	10,665.2			1	10665.2
9.	Ministerul Afacerilor Interne	17	99,689.5			17	99689.5
10.	Ministerul Apărării	2	24,453.0			2	24453.0
11.	Agenția Proprietății Publice	54	6,301,815.1	51	5503495.2	3	798319.9
12.	Agenția Relații Funciare si Cadastru	3	82,387.8			3	82387.8
13.	Agenția "Moldsilva"	25	150,236.6			25	150236.6
14.	Agenția "Apele Moldovei"	16	420,603.8			16	420603.8
15.	Agenția Rezerve Materiale	2	728.6			2	728.6
16.	Biroul Național de Statistică	1	11,974.3			1	11974.3
17.	Serviciul de Informații și Securitate	1	3,269.9			1	3269.9
18.	Comisia Națională a Pieței Financiare	1	386.4			1	386.4
19.	Academia de Științe a R.M.	11	19,895.3			11	19895.3
20.	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	1	24.3			1	24.3
21.	Alte entități	2	11,782.2			2	11782.2
TOTAL		322	25,818,872.9	90	10,327,325.9	232	15,491,547.0

2. Perfecționarea cadrului normativ în domeniul administrării și deetatzării proprietății publice

Întru coroborarea legislației naționale la cea comunitară, reglementării regimului juridic aplicabil proprietății publice, excluderii elementelor interpretabile și contradictorii identificate în procesul implementării actelor normative, ținând cont de recomandările Curții de Conturi, în perioada de referință, au fost elaborate 5 proiecte de legi, 5 proiecte de hotărâri cu privire la transmiterea bunurilor imobile și promovate modificări și completări în peste 19 acte regulatorii existente, în particular:

➤ proiectul ***Legii cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală*** elaborat în scopul uniformizării politicilor publice de administrare a întreprinderilor de stat și a întreprinderilor municipale la normele generale de guvernare corporativă, determinării și delimitării atribuțiilor fondatorului, consiliului de administrație și ale administratorului, precum și eficientizării administrării întreprinderilor de stat și municipale, adoptat prin Legea nr.246 din 23.11.2017;

➤ proiectul ***Legii privind delimitarea proprietății publice***, elaborat în scopul reglementării regimului juridic aplicabil proprietății publice (domeniul public și domeniul privat), stabilirii apartenenței și competențelor autorităților administrației publice centrale și locale, în procesul delimitării bunurilor proprietate publică, adoptat de Parlament prin Legea nr.29 din 05.04.2018;

Întru asigurarea integrității proprietății statului, urmare verificării informației din Banca centrală de date a cadastrului bunurilor imobile, s-a constatat că o parte din terenurile înregistrate ca proprietate a statului (Republica Moldova), unilateral, fără acordul titularului de drept, au fost înregistrate ca proprietate a municipiului Chișinău, mun. Bălți, etc.

În calitate de autoritate abilitată cu administrarea terenurilor proprietate publică a statului aferente bunurilor imobile proprietate privată (art. 7 alin. (3) lit. f¹ din Legea nr. 121/2007), Agenția Proprietății Publice a contestat în instanța de judecată, acțiunile OCT Chișinău și Î.S. "Cadastru" privind radierea din Registrul bunurilor imobile, fără acordul titularului de drept, a dreptului de proprietate al statului asupra terenurilor respective. În prezent, sunt contestate parțial unele decizii ale Consiliilor municipale Chișinău și Bălți, care au servit temei pentru radierea dreptului de proprietate al statului asupra 160 terenuri și înregistrarea acestora ca proprietate municipală.

În corespundere cu prevederile Legii nr. 91-XVI din 05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, înregistrarea dreptului de proprietate publică asupra terenurilor înregistrate în Registrul bunurilor imobile în temeiul actelor de drept specificate în art.18 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998, nu poate fi efectuată prin delimitare sau în baza actelor de delimitare.

Soluționarea divergențelor respective și-a găsit reflectare în Legea privind delimitarea proprietății publice, adoptată de Parlament la 05.04.2018, conform căreia obiect al delimitării constituie, în funcție de apartenență: bunurile imobile proprietate publică neînregistrate în Registrul bunurilor imobile sau drepturile patrimoniale asupra

căroră nu au fost înscrise; bunurile imobile înregistrate în Registrul bunurilor imobile în alte temeuri decât cele rezultate din art. 28 din Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998, precum și bunurile imobile, inclusiv terenurile înregistrate în Registrul bunurilor imobile în folosul Republicii Moldova sau a unității administrativ-teritoriale, în lipsa documentelor care confirmă dreptul de proprietate.

➤ proiectul ***Legii privind concesiunile de lucrări și servicii***, care determină o nouă abordare privind atribuirea concesiunilor cu caracter economic pe principii de eficiență și transparență, racordat la Directivele europene, adoptat în I lectură în cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 02.11.2017;

➤ a fost elaborat ***proiectul hotărârii de Guvern cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat*** prin care se propune aprobarea în redacție nouă a Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, precum și a Regulamentelor-model ale consiliului societății și comisiei de cenzori a societății pe acțiuni cu capital public sau majoritar public, a Contractului individual de muncă - model al directorului societăților cu capital public sau majoritar public;

➤ proiectul hotărârii de Guvern privind modificarea și completarea ***Hotărârii Guvernului nr. 945 din 20.08.2007*** cu privire la măsurile de realizare a Legii nr.121-XVI din 04.05.2007 privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, elaborat în scopul actualizării listelor bunurilor proprietate de stat supuse privatizării, aprobat de Guvern prin Hotărârea prin nr.503 din 03.07.2017;

➤ proiectul ***hotărârii de Guvern pentru aprobarea Regulamentului cu privire la privatizarea fără anunțul prețului inițial sau privatizarea cu titlu gratuit*** elaborat în scopul atragerii investițiilor private necesare revitalizării bunurilor proprietate publică supuse privatizării expuse la vânzare de cel puțin 6 ori, dar nevândute;

➤ proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea și completarea ***Hotărârii Guvernului nr.110 din 23.02.2011*** "Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat", în scopul eficientizării procesului de gestionare a proprietății publice;

➤ proiectul ***hotărârii de Guvern privind aprobarea Planului sectorial anticorupție în domeniul administrării și deetatzării proprietății publice pentru anii 2018-2020***, elaborat în baza Hotărârii Parlamentului nr.56 din 30.03.2017 privind aprobarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, în scopul eficientizării acțiunilor statului în vederea valorificării drepturilor și calității de proprietar, sporirii integrității responsabililor prin implementarea unor acțiuni concrete;

➤ proiectul de modificare și completare a ***Hotărârii Guvernului nr.351 din 23.05.2005 cu privire la aprobarea listelor bunurilor imobile proprietate publică a statului și la transmiterea unor bunuri imobile***, aprobat de Guvern prin Hotărârea nr.436 din 14.06.2017;

➤ proiectul hotărârii ***cu privire la aprobarea Concepției pentru restructurarea sectorului feroviar și a Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pentru anii 2018-2021***,

elaborat în scopul sustenabilității căilor ferate din punct de vedere financiar, tehnic și social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1042 din 05.12.2017;

➤ proiectele hotărârilor de Guvern privind modificarea anexelor nr.1 și nr.2 la **Hotărârea Guvernului nr.419 din 18 iunie 2012** cu privire la aprobarea Listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat, elaborat în baza propunerilor autorităților publice centrale (aprobate de Guvern prin Hotărârile nr. 74 din 15.02.2017, nr. 237 din 25.04.2017, nr. 487 din 29.06.2017, nr. 604 din 26.07.2017, nr. 739 din 18.09.2017, nr. 868 din 30.10.2017).

În scopul eficientizării administrării proprietății publice de stat au fost elaborate și aprobate de Guvern un șir de proiecte de acte normative, inclusiv:

➤ **proiectul de lege privind declararea utilității publice pentru lucrările de interes național de reconstrucție și construcție a liniilor electrice cu tensiunea de 110 kV Drochia – Șuri, Șuri – Dondușeni, Chișinău – Hîncești, Hîncești – Cneazevca, Șoldănești – Ignăței** (aprobat de Parlament prin legea 67 din 13.04.2017);

➤ **proiectul de lege privind declararea utilității publice de interes național de construcție a conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni – Chișinău** (faza a II-a a implementării proiectului „Conducta de interconectare a sistemului de transport gaze naturale din România cu sistemul de transport gaze naturale din Republica Moldova”), adoptat de Parlament prin Legea nr. 105 din 09.06.2017.

➤ proiectul hotărârii Guvernului **cu privire la transmiterea unei porțiuni de teren în suprafață** (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 360 din 18.04.2018);

➤ proiectul hotărârii Guvernului **cu privire la transmiterea unor bunuri imobile cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului în proprietate publică a raionului Basarabeasca** (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.450 din 16.05.2018).

➤ proiectul hotărârii Guvernului **privind transmiterea unor bunuri imobile, amplasate în mun.Chișinău, str. Muncești, nr.271** din gestiunea Centrului Național de Expertize Judiciare în gestiunea Agenției Proprietății Publice (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1078 din 13.12.2017);

➤ proiectul hotărârii Guvernului **privind transmiterea unui bun imobil din satul Mingir, r-l Hîncești** (blocul locativ cu 16 apartamente) **cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului în proprietate publică a comunei Mingir** (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.12 din 19.01.2017);

➤ proiectul hotărârii Guvernului **cu privire la transmiterea unor bunuri imobile cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului în proprietate publică a raionului Hîncești** (construcțiile Școlii-internat auxiliare din satul Sărata-Galbenă, raionul Hîncești), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.500 din 03.07.2017.

➤ proiectul hotărârii Guvernului cu privire la **transmiterea unor bunuri imobile (11 blocuri locative)** cu titlu gratuit din proprietatea publică a statului în proprietatea publică a orașului Vadul lui Vodă (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.17 din 23.01.2017);

➤ proiectul hotărârii Guvernului **cu privire la transmiterea unor bunuri, părți sociale deținute în unele societăți comerciale și lichidarea unei persoane juridice**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.587 din 24.07.2017, care prevede în particular transmiterea din administrarea Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a unor bunuri în administrarea Cancelariei de Stat și a părților sociale din 4 societăți cu răspundere limitată în administrarea Agenției Proprietății Publice;

➤ proiectul hotărârii Guvernului **cu privire la transmiterea unor acțiuni ale statului**, din S.A. „Loteria Națională a Moldovei” din contul Ministerului Finanțelor în contul Agenției Proprietății Publice.

În perioada de referință au fost elaborate și înaintate Guvernului proiecte de acte normative privind implementarea parteneriatului public-privat, în particular:

a) **”Cu privire la aprobarea obiectivelor proiectului de parteneriat public-privat, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat pentru construcția unui complex locativ și a obiectelor de menire socială”** elaborat de Departamentul Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 520 din 05.07.2017);

b) **“Cu privire la aprobarea obiectivelor, cerințelor și condițiilor parteneriatului public-privat pentru construirea unui complex locativ cu locuințe de serviciu și a unei săli de sport la parter”**, elaborat de Inspectoratul general pentru Situații de Urgență al Ministerului Afacerilor Interne (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 603 din 26.07.2017);

c) **“Cu privire la aprobarea obiectivelor și a condițiilor parteneriatului public-privat pentru dezvoltarea activităților SA „Loteria Națională a Moldovei”, precum și a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat”**, elaborat de Ministerul Economiei și Infrastructurii (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 639 din 14.08.2017);

d) **“Cu privire la aprobarea obiectivelor proiectului de parteneriat public-privat, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat pentru construcția unui bloc locativ cu sală de sport la parter în vederea îmbunătățirii condițiilor de trai ale angajaților Centrului de Economie și Finanțe Chișinău”**, elaborat de Ministerul Economiei și Infrastructurii și înaintat Guvernului spre examinare.

3. Administrarea întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat

În corespundere cu prevederile pct.3 din Hotărârea Parlamentului nr.189 din 21.07.2017, Guvernul, în termen de 3 luni, urma să reorganizeze structura organelor centrale de specialitate ale administrației publice și să aducă actele normative în concordanță cu hotărârea respectivă.

Prin Hotărârea Guvernului nr.594 din 26.07.2017 cu privire la restructurarea administrației publice centrale de specialitate, s-a dispus elaborarea de către ministerele nou formate, în termen de 20 de zile, a regulamentelor privind organizarea și funcționarea acestora și întreprinderea măsurilor necesare, în vederea transmiterii în administrarea Agenției Proprietății Publice a întreprinderilor de stat, în care exercită funcția de fondator și în vederea rezilierii contractelor de cesionare (transmitere) a exercitării drepturilor de acționar și de administrare a proprietății de stat în societățile comerciale, încheiate cu Agenția Proprietății Publice.

Conform prevederilor pct.4 și pct.5 din Hotărârea Guvernului nr.902 din 06.11.2017 cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, ministerele, alte autorități administrative centrale din subordinea Guvernului, precum și autoritățile administrative din subordinea acestora, în termen de până la 6 luni (10.05.2018) urmau să asigure transmiterea întreprinderilor de stat în care exercită funcția de fondator Agenției Proprietății Publice, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901 din 31 decembrie 2015, iar în termen de 1 lună (10.12.2017) Agenția urma să rezilieze contractele de cesiune (transmitere) a exercitării drepturilor de acționar și de administrare a proprietății publice în societățile comerciale, încheiate cu ministerele și alte autorități administrative centrale.

a) Rezilierea Contractelor de cesiune a exercitării drepturilor de acționar și de administrare a proprietății publice în societățile comerciale

Agenția Proprietății Publice, în termenul stabilit, a remis ministerelor și altor autorități administrative centrale Acordurile de reziliere a contractelor de cesionare (transmitere) a exercitării drepturilor de acționar și de administrare a proprietății publice în societățile comerciale.

La situația din 01.01.2018 au fost reziliate contractele de cesionare cu Ministerul Finanțelor, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Agenția „Apele Moldovei” și Agenția Rezerve Materiale. Prin urmare, la finele anului 2017, Agenția Proprietății Publice administra 51 de societăți pe acțiuni, din care 17 sunt în proces de insolabilitate, 12 - în proces de lichidare, 12 - nu activează din care una este în proces de lichidare. Din totalul de 10 societăți pe acțiuni – în 9 societăți pe acțiuni statul deține pachetul majoritar de acțiuni, în particular: S.A. „Moldtelecom”, S.A. „Loteria Națională a Moldovei”, S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”, S.A. „Barza Albă”, S.A. „Tutun CTC”, S.A. „Agua-Prut”, S.A. „Ceramica-T”, S.A. „Hotelul Chișinău”, S.A. Combinatul de panificație din Chișinău „Franzeluța”.

b) Transmiterea, reorganizarea și lichidarea întreprinderilor de stat

În conformitate cu pct.4 din Hotărârea Guvernului nr.902/2017, Agenția Proprietății Publice, în termen de 6 luni, urma să preia în administrare 204 întreprinderi de stat, dintre care 14 – în procedură de insolvență, iar 31 nu activează.

Până la finele anului 2017 ministerele de ramură nu au promovat careva proiecte de acte normative în acest sens, astfel în administrarea Agenției se aflau 3 întreprinderi de stat, dintre care una în proces de lichidare.

Prin Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, a fost determinat termenul de 6 luni pentru aprobarea de către Guvern a listei întreprinderilor de stat supuse procedurilor de **lichidare benevolă** și termenul de 24 luni pentru inițierea **reorganizării întreprinderilor de stat în alte forme juridice de organizare.**

În acest aspect, întru îmbunătățirea eficienței operaționale a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital de stat, mai multe autorități ale administrației publice centrale au promovat hotărâri de Guvern privind transformarea lor în instituții publice, în particular:

Cancelaria de Stat a promovat reorganizarea Î.S. „Pentru exploatarea clădirilor” prin fuziune (absorbție) cu Instituția publică ”Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova” (Hotărârea Guvernului nr. 980 din 15.11.2017) și a asigurat Î.S. „Cantina Cancelariei de Stat” prin fuziune (absorbție) cu Instituția publică Direcția generală pentru administrarea clădirilor Guvernului Republicii Moldova cu (Hotărârea Guvernului nr. 99 din 23.02.2017);

Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a asigurat reorganizarea prin transformare a Î.S. „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” în Instituția publică „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio și Securității Cibernetică” (Hotărârea Guvernului nr.100 din 24.02.2017);

Ministerul Culturii a asigurat reorganizarea Î.S. „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” prin fuziunea (absorbția) Î.S. „Agenția de impresariat” (Hotărârea Guvernului nr.169 din 22.03.2017);

Centrul de Implementare a Reformelor a asigurat reorganizarea Î.S. „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, Î.S. „Camera Înregistrării de Stat”, Î.S. „Cadastru” prin transformare în Instituția publică “Agenția Servicii Publice” (Hotărârea Guvernului nr. 314 din 22.05.2017).

Întru asigurarea **transparenței în activitatea întreprinderilor de stat**, în conformitate cu prevederile Legii nr.246/2017, s-a solicitat autorităților publice centrale care administrează întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni, inițierea procedurilor de selectare în modul stabilit a companiilor de audit pentru auditarea situațiilor financiare.

Întru realizarea prevederilor art. 19 din Legea nr. 246 din 23.11.2017 s-a inițiat elaborarea:

- 1) Statutului (model) al întreprinderii de stat/municipale,
- 2) Regulamentului privind selectarea candidaturii conducătorului întreprinderii de stat sau societății comerciale cu capital integral sau majoritar de stat,

- 3) Regulamentului privind stabilirea criteriilor de remunerare a membrilor consiliului de administrație al întreprinderilor de stat, a reprezentantului statului, a membrilor consiliului și comisiei de cenzori ale societăților comerciale cu capital integral sau majoritar public.

c) ***Întru eficientizarea administrării societăților comerciale cu capital public sau public-privat a fost elaborat proiectul hotărârii de Guvern cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat*** prin care se propune aprobarea în redacție nouă a Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, precum și a Regulamentelor-model ale consiliului societății și comisiei de cenzori a societății pe acțiuni cu capital public sau majoritar public, a Contractului individual de muncă - model al directorului societăților cu capital public sau majoritar public.

Proiectul Regulamentului cu privire la reprezentarea statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat, prevede:

- stabilirea criteriilor de selectare și evaluare a membrilor consiliilor societăților comerciale cu capital public sau public-privat, a comisiei de cenzori și a reprezentantului statului, atribuțiile și răspunderea acestora pentru prejudiciile cauzate societății comerciale, rezultate din îndeplinirea deciziilor adoptate de ei, modul de desemnare și revocare a reprezentantului statului, împuternicirile acestuia, criteriile de apreciere a exercitării atribuțiilor încredințate lui;

- stabilirea condițiilor pentru determinarea circumstanțelor, care să constate eschivarea de la exercitarea funcțiilor ca temei pentru anularea indemnizațiilor lunare pentru persoanele ce reprezintă interesele statului în societăți comerciale.

- instituirea unui sistem intern eficient la înaintarea candidaturilor pentru alegere în organele de conducere;

- evaluarea activității reprezentantului statului. În acest scop a fost elaborat proiectul *Instrucțiunii cu privire la modul evaluare a funcționarilor publici care vor fi desemnați/promovați în calitate de persoane ce reprezintă interesele statului în societățile comerciale cu capital public sau public-privat;*

- monitorizarea activității societăților comerciale, identificarea problemelor cu care se confruntă acestea, precum și înaintarea propunerilor privind soluționarea lor; în acest sens a fost elaborat proiectul *Raportului-model al reprezentantului statului*, ce urmează a fi prezentat semestrial autorității administrației publice centrale care exercită drepturile de acționar și de administrare a proprietății publice în societățile comerciale cu cotă de participare a statului.

Întru optimizarea dimensiunii și structurii de administrare a proprietății publice, de către autoritățile administrației publice centrale au fost inițiate și desfășurate proceduri de reorganizare sau dizolvare a unor societăți pe acțiuni. Astfel:

Ministerul Economiei și Infrastructurii a asigurat reorganizarea S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord” prin fuziune (absorbție) cu S.A. „Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest” (Hotărârea Guvernului nr. 605 din 26.07.2017);

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării a elaborat hotărârea de Guvern cu privire la reorganizarea S.A. "Cercul din Chișinău" prin fuziune (absorbție) cu Întreprinderii de Stat „Organizația Concertistică și de Impresariat „Moldova-Concert” (Hotărârea Guvernului nr. 279 din 30.03.2018).

În anul de referință a fost asigurată plasarea pe portalul guvernamental unic de date deschise (www.date.gov.md) a 9 seturi de date cu caracter public privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor cu cotă majoritară de publică, și anume:

- balanța patrimoniului public pentru autoritățile publice centrale;
- balanța patrimoniului public pentru unitățile administrativ-teritoriale;
- date privind societățile pe acțiuni în care statul deține cotă parte în capitalul social și date privind întreprinderile de stat;
- rezultatele și indicatorii economico-financieri ai activității întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25% din capitalul social;
- date privind întreprinderile municipale.

Întru implementarea administrării corporative la întreprinderile de stat, potrivit informației prezentate de autoritățile administrației publice centrale, în perioada de raportare, consilii de administrație au fost instituite la 161 întreprinderi de stat ceea ce constituie 77,78% din numărul total al întreprinderilor administrate și la 38 societăți pe acțiuni, ceea ce constituie 71,7% din numărul total 53 S.A.

În rezultatul examinării informației privind exercitarea funcțiilor de către persoanele împuternicite să reprezinte interesele statului în anul 2017, prezentată de entitățile cu cotă de stat în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.568 din 06.05.2008, se constată că, la 24 entități, contrar prevederilor legale, ședințele consiliului au fost convocate mai rar decât o dată în trimestru. Informația detaliată privind instituirea consiliilor de administrație este reflectată în tabelul de mai jos.

Nr. d/o	Denumirea autorității administrației publice centrale	SA/IS	Întreprinderi de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat administrate			
			Nr. total de entități	În procedură de insolabilitate / lichidare	Nu activează	în care au fost instituite consilii
1	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului	S.A.	2	1	1	1
		Î.S.	47	9	6	31
2	Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale	S.A.	2			2
		Î.S.	5			3
3	Ministerul Educației, Culturii și Cercetării	S.A.	3			3
		Î.S.	34	3	7	22
4	Ministerul Economiei și Infrastructurii	S.A.	32	7	2	24
		Î.S.	42	6	8	29
5	Ministerul Finanțelor	Î.S.	4			4
6	Ministerul Afacerilor Interne	Î.S.	5		1	5
7	Agenția Proprietății Publice	S.A.	51	29	11	8
		Î.S.	3	1		2

8	Agencia Relatii Funciare si Cadastru	Î.S.	3			3
9	Ministerul Afacerilor Externe	Î.S.	1			1
10	Ministerul Apărării	Î.S.	2			2
11	Ministerul Justiției	Î.S.	1			
12	Departamentul Instituțiilor Penitenciare	Î.S.	12	1	4	
13	Agencia "Apele Moldovei"	Î.S.	16	3		13
14	Agencia "Moldsilva"	Î.S.	25			25
15	Cancelaria de Stat	Î.S.	9		2	7
16	Agencia Rezerve Materiale	Î.S.	2		1	1
17	Academia de Științe	Î.S.	11		1	10
18	Biroul Național de Statistică	Î.S.	1			1
19	Alte autorități publice	Î.S.	5	1	1	2
20	Întreprinderi peste hotare	I.S.	4	1		
TOTAL		S.A.	90	37	14	38
		Î.S.	232	25	31	161

Una din problemele stringente existente este divergența considerabilă dintre numărul de întreprinderi de stat înregistrate în Registrul persoanelor juridice și numărul întreprinderilor de stat înscrise în Registrul patrimoniului public, în baza dărilor de seamă a autorităților administrației publice centrale, problemă abordată în Rapoartele anuale privind administrarea și deetatzarea proprietății publice, dar nesoluționată pînă în prezent de autoritățile administrației publice centrale în calitatea lor de fondator.

În rezultatul contrapunerii informației din Registrul patrimoniului public cu informația privind întreprinderile de stat înregistrate în Registrul de Stat al persoanelor juridice, conform situației din 01.01.2018, au fost identificate peste **442** întreprinderi de stat care figurează în Registrul de stat al persoanelor juridice, dar nu sunt gestionate de autoritățile administrației publice centrale care le-au fondat. Practic, toate aceste întreprinderi de stat nu activează de mulți ani, de regulă, motivele fiind: lipsa mijloacelor circulante, a bunurilor imobile proprii, competitivitatea redusă a producției/serviciilor, s.a. În privința lor, de către autoritățile administrației publice centrale (succesorii fondatorilor acestora) pe parcursul anilor nu au fost întreprinse măsuri privind reanimarea sau lichidarea acestora. Astfel, în contextul prevederilor atr.19 alin. (3) lit.a) din Legea nr.246 din 23.11.2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, urmează a fi elaborată și promovată, în modul stabilit, hotărîrea de Guvern cu privire la dizolvarea întreprinderilor respective, în condițiile legii.

4. Deetatzarea proprietății publice de stat

4.1 Privatizare și activități postprivatizare

În corespundere cu prevederile Legii nr.121-XVI din 04 mai 2007 privind administrarea și deținutarea proprietății publice și actelor normative aferente executării legii, pe parcursul anului 2017 au fost organizate 3 runde de privatizare a bunurilor proprietate publică de stat, în cadrul cărora au fost puse în vânzare prin modalitățile prevăzute de lege 73 bunuri (majoritatea lor repetat), inclusiv: 25 pachete de acțiuni la licitații pe piața reglementată (Bursa de Valori), 16 bunuri la concurs comercial, 29 bunuri la licitație cu strigare, 3 bunuri la concurs investițional.

În cadrul licitațiilor „cu strigare” desfășurate prin intermediul Bursei de Valori pe piața reglementată (în perioadele 27-31 martie, 26-30 iunie, 27 noiembrie - 1 decembrie), au fost tranzacționate pachetele de acțiuni proprietate publică de stat din 10 S.A. (Î.M. ”Glass Container Company” S.A.(31,415%), mun. Chișinău; S.A.”Floare-Carpet”(59,486%), mun. Chișinău; S.A. ”Fabrica de unt și brânzeturi din Vulcănești ”InLav”(13,331%), or. Vulcănești; S.A. ”Autoservice din Pîrlița”(7,360%), rl Ungheni, s. Pîrlița; S.A. de achiziții și desfacere a producției agricole ”Livada” (0,748%), rl. Orhei, s. Peresecina; S.A. ”Agromec-Zăbriceni” (0,078%), rl Edineț, s. Zăbriceni; S.A. pentru aprovizionare și desfacere ”Agroindservice” (0,064%), or. Nisporeni; S.A. ”Întreprinderea de colectare și desfacere Anenii Noi” (3,507%), rl Anenii Noi, s. Bulboaca, S.A. ”Comerț - Petrol” (100,00%), mun. Chișinău; S.A. ”Fabrica de unt din Florești” (0,365%), or. Florești, s. Vărvăreuca).

În perioada de referință a fost finalizate procedurile aferente concursului comercial de privatizare a Î.S. ”Centrul de Reproducere a Păsărilor - Abaclia”, anunțat pentru perioada 11 noiembrie – 16 decembrie 2016 (Monitorul Oficial al RM 388-398 din 11 noiembrie) și au fost încheiate contractele de vânzare-cumpărare a 3 obiecte nefinalizate (Cinematograf, or. Taraclia, Ambulatoriu, s. Vălcineț, rl Călărași, Blocul administrativ al Institutului de Microbiologie și Virusologie cu terenul aferent, mun. Chișinău), adjudecate în cadrul licitației cu strigare desfășurate la 15 decembrie 2016, conform comunicatului informativ anunțat în Monitorul Oficial al RM nr. 388-398 din 11 noiembrie 2016.

În rezultatul concursului comercial organizat în perioada 24 februarie – 30 martie, conform comunicatului informativ publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 60-66 din 24 februarie a fost privatizată Î.S. ”Vibropribor”;

Urmare licitației cu strigare organizată și desfășurată la 22 martie a fost privatizată Întreprinderea Comercială de Stat Magazinul de firmă „Fantezie”, mun. Chișinău.

În perioada 27 octombrie – 28 decembrie 2017 a fost organizat concursul investițional de privatizare a Î.S. „Vestmoldtransgaz” ca complex patrimonial unic, în cadrul căruia S.R.L. ”EUROTRANSGAZ” a depus oferta de privatizare, prin care și-a asumat obligația să asigure construcția conductei de transport gaze naturale pe direcția Ungheni-Chișinău, conform proiectului tehnic elaborat în acest scop.

Veniturile din privatizare achitate în bugetul de stat în anul 2017 au constituit 166 444,10 mii lei.

Pe parcursul anului 2017 a fost monitorizată îndeplinirea obligațiilor contractuale de către cumpărătorii bunurilor proprietate publică de stat privatizate prin intermediul:

- **concursurilor investiționale:** Î.S. „Poligraf-Service”, mun. Chișinău, S.A. ”Moldova Tur”, mun. Chișinău, Cinematograful „Ildîz”, or. Vulcănești; Cinematograful „Luceafărul”, or. Telenești; Cinematograful „Sputnic”, or. Florești, Cinematograful „Pace”, or. Glodeni.

- **concursurilor comerciale:** Î.S. „Acvacultura-Moldova”, mun. Chișinău; complexului patrimonial - unic Întreprinderea de stat ”Centrul de reproducere a păsărilor Anenii Noi”, s. Hîrbovăț; Î.S. „Centrul de reproducere a păsărilor Brânzenei Noi”, rl. Telenești, Î.S. ”Centrul de instruire și producție”, mun. Chișinău, Î.S. ”Centrul de Reproducere a Păsărilor Abaclia”, s. Abaclia, rl. Basarabeasca, Î.S. ”Întreprinderea de Reparare și Exploatare Auto”, mun. Chișinău.

În conformitate cu prevederile Legii 121/2007 și Regulamentului privind modul de indexare, în funcție de nivelul inflației, a tranșelor plății pentru bunul privatizat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.189 din 21.02.2008 a fost monitorizată achitarea prețului în rate a Complexului patrimonial unic Î.S.”Centrul de reproducere a păsărilor Anenii Noi”, s. Hîrbovăț, rl. Anenii Noi.

Întru verificarea îndeplinirii obligațiilor contractuale de către cumpărătorii bunurilor proprietate publică de stat au fost examinate rapoartele de audit prezentate de cumpărători, s-au instituit grupuri de lucru interministeriale care s-au deplasat la entitățile supuse monitorizării, în scopul verificării datelor și informațiilor prezentate.

Rezultatele examinării și verificărilor efectuate de grupul de lucru interministerial au fost prezentate Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, instituită prin Hotărârea Guvernului nr.919/2008. Drept rezultat, Comisia a acceptat investițiile efectuate în anul 2016 în sumă de 1109,77 mii lei în Cinematograful „Pace”, or. Glodeni, iar în privința cumpărătorilor care nu au îndeplinit obligațiile asumate prin contractele de vânzare-cumpărare și nu au manifestat bună credință și diligență în realizarea obligațiilor investiționale asumate, a decis inițierea procedurii de rezoluțiune a contractelor de vânzare-cumpărare, în particular: a pachetului de acțiuni ale statului (83,248%) din S.A.”Moldova-Tur” (hotelul ”Național”), Cinematografului „Ildîz”, or. Vulcănești și Cinematografului „Luceafărul”, or. Telenești.

În corespundere cu decizia Comisiei pentru desfășurarea concursurilor comerciale și investiționale de privatizare a proprietății publice, Agenția a sesizat organele competente în vederea identificării pârgghiilor de valorificare a cinematografului ”Columna”, implicit privind finalizarea construcției și transformarea în Centru de cultură, conform obligațiilor asumate prin Contract.

4.2 Parteneriat public-privat

Pe parcursul perioadei de raportare, în vederea dezvoltării capacităților interne a funcționarilor din cadrul autorităților administrației publice pentru inițierea și implementarea proiectelor de parteneriat public-privat (PPP), în Republica Moldova s-au realizat următoarele:

În comun cu experții cooptați în cadrul programului TAIEX, la 21 februarie și 22 februarie 2017 au fost organizate 2 ateliere de instruire cu tematica „Ciclul de implementare a proiectelor de parteneriat public-privat”, destinate autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor financiare și mediului de afaceri.

În perioada 21 - 22 noiembrie s-a participat la sesiunea Comitetului pentru inovație, competitivitate și parteneriat public-privat (CICPPP) din cadrul Comisiei Economice a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE).

De asemenea, pe parcursul anului au fost demarate acțiunile în vederea organizării procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat pentru dezvoltarea activităților S.A. “Loteria Națională a Moldovei” în domeniul jocurilor de noroc (elaborarea Studiului de fezabilitate, Documentației standard, instituirea Comisiei de concurs, organizarea concursului public, ș.a.).

La situația din 31.12.2017, în Registrul de evidență a proiectelor de parteneriat public-privat și concesiuni sunt înregistrate 77 contracte PPP și concesiuni (dintre care 12 sunt reziliate), inclusiv 9 contracte la nivel central și 56 la nivel local, în particular:

4.2.1. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul sănătății

Parteneriat public-privat „*Serviciile de dializă*”, inițiat de Ministerul Sănătății în baza Hotărârii Guvernului nr.424 din 18.06.2012, care are ca obiectiv modernizarea centrelor de dializă din cadrul instituțiilor medico-sanitare publice republicane, municipale și raionale.

Urmare desfășurării unui singur concurs de selectare a partenerului privat, urmau a fi atribuite 3 contracte PPP la nivel național și 6 contracte la nivel local, având ca obiectiv modernizarea serviciului de dializă convențională și hemofiltrare.

Contractele PPP la nivel central au fost semnate la 17.04.2014 între Ministerul Sănătății și Consorțiul „BB-HOMODIALYSE HANDELSGHESELLSHAFT MBH” din Germania, cu instituțiile medicale: IMSP Spitalul Clinic Republican, IMSP Centrul Național Științifico Practic de Medicină Urgentă și IMSP Institutul Mamei și Copilului, pe o perioadă de realizare de 12 ani și o valoare totală (însușită pentru 3 contracte) a investițiilor planificate -15.000.000 EUR. Valoarea planificată a contribuțiilor care urmează a fi transferate partenerului public anual constituie 5% din toate veniturile partenerului privat obținute pe parcursul anului fiscal relevant.

Centrul de dializă din cadrul IMSP Spitalului Clinic Republican, conform prevederilor contractului, a fost renovat și dat în exploatare de către partenerul privat în anul 2015.

Ulterior, Ministerul Sănătății și IMSP Spitalul Clinic Republican, de comun acord cu partenerul privat au decis prestarea întregului spectru de servicii de dializă doar în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican, fără a anula/rezilia contractele cu IMSP Centrul Național Științifico Practic de Medicină Urgentă și IMSP Institutul Mamei și Copilului.

În cadrul realizării contractului, partenerul privat a efectuat investiții în perioada 2015-2017 în total de circa 10 mil lei în lucrări de replanificare, inclusiv pentru extinderea Centrului de Dializă, fiind achiziționate utilaje, echipamente medicale și alte mijloace fixe și active materiale destinate modernizării serviciului. Totodată, conform prevederilor contractului, pentru perioada 2015-2017 partenerul privat a achitat IMSP Spitalul Clinic Republican, sub formă de redevență, suma de 1 820 221 lei.

Tot în cadrul acestui proiect PPP privind serviciile de dializă, potrivit rezultatului concursului de selectare a partenerului privat, firma fiică a Consorțiului „BB-HOMODIALYSE HANDELSGHESELLSHAFT MBH” - ÎCS „BB-Dializa” SRL în anul 2014 a încheiat 6 contracte PPP cu instituțiile medicale publice din republică și Consiliile raionale, după cum urmează:

- Consiliul raional Edineț / IMSP „Spitalul raional Edineț”;
- Consiliul raional Căușeni / IMSP „Spitalul raional Căușeni”;
- Consiliul raional Soroca / IMSP „Spitalul raional Soroca” A. Prisăcari”;
- Consiliul raional Drochia / IMSP Spitalul raional Drochia „Nicolae Testemițanu”;
- Consiliul Municipal Bălți / IMSP „Spitalul Municipal Bălți”;
- Consiliul raional Ungheni / IMSP „Spitalul raional Ungheni”.

În toate aceste 6 raioane nu au fost efectuate investițiile preconizate de contracte, și respectiv Centrele de dializă, nu au fost create. Actualmente, în adresa Agenției Proprietății Publice a parvenit informația că contractele semnate cu Consiliile raionale Edineț, Ungheni și Drochia au fost reziliate pe motiv de neonorare a obligațiilor contractuale de către ÎCS „BB-Dializa” SRL. Intenția de anulare a contractelor PPP o au și celelalte autorități publice locale semnate.

➤ Parteneriat public-privat **„Servicii de Radiologie și Diagnostic Imagistic în cadrul IMSP Spitalul Clinic Republican”**, inițiat de Ministerul Sănătății, în baza Hotărârii Guvernului nr.1116 din 06.12.2010, care are ca obiectiv renovarea/construcția, echiparea, finanțarea și operarea Serviciului de radiologie și diagnosticare imagistică. Contract semnat la 24.11.2011 pe un termen de 12 ani. Parteneri privați: SRL „Centrul Medical Magnific” și SRL „Euromed Diagnostic”.

Partenerul privat în perioada 2015-2017 a efectuat investiții în sumă de 3 599 354 lei, inclusiv în anul 2017 - 2 339 560 lei pentru amenajarea și modernizarea încăperilor și achiziționării utilajului destinat prestării serviciului respectiv.

➤ Parteneriat public-privat **„Centru de tomografie computerizată în cadrul IMSP Spitalul raional Ungheni”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Ungheni nr.4/10 din 07.08.2014, care are ca obiectiv prestarea serviciului de diagnosticare imagistică. Contract semnat la 17.01.2015 pe un termen de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 17 500 000 lei. Partener privat: SRL „EUROCLINIC”.

În perioada 2015-2017, au fost instalate echipamentele tehnice pentru prestarea serviciilor de diagnosticare imagistică și radiologie performantă în valoare de 7 727 922 lei și s-a achitat plata pentru locațiune pentru anii 2016-2017 în sumă de 26 521 lei.

➤ Parteneriat public-privat „**Finisarea obiectului nefinalizat al Spitalului Clinic mun. Bălți din str. Decebal, nr. 101**”, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.6/27 din 05.05.2011, care are ca obiectiv construcția (realocarea) și modernizarea Centrului perinatologic, precum și amenajarea regiunii centrale a municipiului, cu construirea obiectelor din str. Ștefan cel Mare, nr.29. Contract semnat la 30.01.2014 pe un termen de 49 de ani. Partener privat: ÎCS SRL „A.B.H. Invest Company”. Realizările aferente contractului respectiv pe parcursul anului 2017 nu sunt cunoscute, dat fiind neprezentarea informației de Primăria mun. Bălți.

➤ Parteneriat public-privat „**Serviciu de laborator în cadrul IMSP Spitalul Clinic Municipal Bălți**”, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.16 din 24.12.2012, care are ca obiectiv prestarea serviciului de laborator. Contract semnat la 30.04.2014 pe un termen de 20 de ani, cu o valoare a investiției de 23 880 372 lei. Partener privat: SC SRL „IMUNTEHNOMED”.

Partenerul privat, pe parcursul anilor 2014-2017 a efectuat lucrări de renovare și amenajare a spațiului destinat pentru laborator în valoare de 822 815 lei și a instalat echipament de laborator în valoare de 7 739 343 lei. În prezent laboratorul prestează servicii conform contractului PPP. Pentru anii 2014-2017 partenerul privat a transferat partenerului public redevența în sumă de 736 577 lei.

➤ Parteneriat public-privat „**Centrul de tomografie computerizată în cadrul IMSP Spitalul raional Orhei**”, aprobat prin Decizia Consiliului raional Orhei nr. 8/11 din 04.11.2010, care are ca obiectiv crearea unui centru de tomografie computerizată de înaltă performanță. Contract semnat la 02.09.2011 pe un termen de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 9 550 735 lei. Partener privat: SRL „Euroclinic”.

Partenerul privat în perioada 2012 – 2017 a efectuat plata pentru locațiune prevăzută în contract în mărime totală de 281 962 lei (sau echivalentul în lei a 3000 Euro anual). Din anul 2012 Centru de tomografie computerizată din cadrul Spitalului raional Orhei activează cu succes.

➤ Parteneriat public-privat „**Cabinetul Ultrasonografic din cadrul IMSP Centrul Medicilor de Familie Anenii Noi**”, aprobat prin Decizia Consiliului raional Anenii Noi nr. 04-11 din 10.07.2012, care are ca obiectiv crearea unui cabinet de USG de înaltă performanță. Contract semnat la 28.12.2012 pe un termen de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 300 000 lei. Partenerul privat: SRL „Lenmed”.

Partenerul privat a efectuat investițiile prevăzute de contract pentru perioada 2013-2017 și a transferat partenerului public plata pentru locațiunea spațiului în care este amplasat Cabinetul de USG în sumă de 30 408 lei, stabilită conform Legii Bugetului de Stat.

Din anul 2013 Centrul Medicilor de Familie Anenii Noi activează și prestează servicii de ultrasonografie. Investigațiile UGS de înaltă performanță nu au fost efectuate din lipsa contractării cu CNAM.

4.2.2. Proiecte de parteneriat public-privat inițiate în domeniul construcțiilor sociale pentru angajații din sectorul bugetar

➤ Parteneriat public-privat **„Construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală a colaboratorilor Ministerului Apărării și ai Armatei Naționale”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 419 din 18.06.2012, care are ca obiectiv construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală pe terenul cu suprafața de 1,2434 ha, mun. Chișinău, str. V. Lupu nr.61/1. Contract semnat între Ministerul Apărării și SRL „Altconstruct” la **24.01.2014**, pe un termen de 4 ani, cu o valoare a investiției de 209 986 000 lei.

Partenerul privat și-a onorat obligațiile contractuale, construind și amenajând la cheie un bloc locativ cu 111 apartamente de serviciu destinate colaboratorilor Armatei Naționale și Ministerului Apărării, care a fost transmis partenerului public la finele anului 2015. Toate lucrările de construcție, finisare și dare în exploatare sunt finalizate.

➤ Parteneriat public-privat **„Construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală din strada Sprâncenoaia nr. 1 și nr. 5, mun. Chișinău”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 419 din 18.06.2012, care are ca obiectiv finalizarea lucrărilor de construcție pentru Bloc cămine a Universității AȘM și construcția Cartierului locativ din mun. Chișinău str. Sprâncenoaia nr.1 și nr.5. Contract semnat între Academia de Științe a Moldovei și SRL „Basconslux” la 02.06.2015 pe un termen de 4 ani cu o valoare a investițiilor de 29,8 mil lei.

În anul 2017 a fost semnat Procesul Verbal de recepție finală a lucrărilor de finisare a complexului Bloc cămine a Universității AȘM. Sunt la etapă finală lucrările de finalizare a celor 6 blocuri locative din 11 prevăzute de contract.

➤ Parteneriat public-privat **„Construcția de locuințe și obiective social-culturală în cadrul Armatei Naționale, pe terenul din strada N. Testimiteanu, nr.3, mun. Chișinău”**, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 419 din 18.06.2012, care are ca obiectiv construcția de locuințe și obiective de menire social culturală. Contract semnat între Ministerul Apărării și SRL „Energotehcomplet” la 10.11.2016 pe un termen de 49 de luni. S-au executat lucrările de construcție montaj, lucrările de instalare a rețelelor inginerești și lucrările de finisare interioară-exterioară a imobilului.

➤ Parteneriat public-privat **„Construcția complexului locativ, sălii de sport și a cazărmii de pompieri mun. Orhei”**, aprobat prin Decizia Consiliul raional Orhei nr. 7/5 din 09.12.2016, care are ca obiectiv construcția complexului locativ, a sălii de sport și a cazărmii de pompieri. Contract semnat la 20.03.2017 pe un termen de 3 ani. Partener privat: SRL „Green Tiara”.

S-au executat lucrările de elaborare a studiului geotehnic, proiectarea documentației tehnice pentru autorizația de construcție, demolarea construcțiilor existente, obținerea certificatului de urbanism.

4.2.3. *Parteneriate public-private în domeniul modernizării serviciilor publice*

➤ Parteneriat public-privat „**Modernizarea și reutilizarea tehnică a instalațiilor de epurare din mun. Bălți**”, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 12/13 din 25.10.2012, care are ca obiectiv asigurarea populației cu servicii publice calitative de evacuarea și epurarea apelor reziduale în mun. Bălți. Contract semnat la 01.11.2013 pe un termen de 49 ani, cu o valoare a investiției de minim 85,2 mil lei. Partener privat: SRL „Glorin Inginering”.

Partenerul privat conform contractului achită redevența în valoare de 810,0 mii lei anual. În perioada 2014-2017 au fost efectuate investiții în sumă de 7 105 090 lei în modernizarea utilajului de epurare a apelor reziduale, au fost demarate lucrările de proiectare și terasament pentru construcția încăperii de prelucrare a apelor reziduale.

➤ Parteneriat public-privat „**Concesionarea activelor aflate în gestiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” și a terenului aferent acestora**”, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 438 din 19.06.2012, care are ca obiectiv modernizarea serviciilor aeroportuare. Contract semnat între Agenția Proprietății Publice și SRL „Avia Invest” la 30.08.2013 pe un termen de 49 de ani, cu o valoare a investiției de 244,2 mil Euro. Proiectul este la etapa de realizare, fiind efectuate lucrări de modernizare și extindere a terminalului, pistei și iluminarea aerodromului, a fost construită și amenajată parcare auto multietajată cu o capacitate de aproximativ 800 locuri de parcare.

Concesionarul cumulativ pentru perioada 30.08.2013-31.12.2016 a efectuat investiții în sumă totală de 61 787 mii EUR, iar lucrările efectuate și date în exploatare până la data de 25.08.2017 se estimează la 47 700 mii EUR.

➤ Parteneriat public-privat „**Servicii de producere a combustibilului pe bază de biomasă în raionul Telenești**”, aprobat prin Decizia Consiliului raional Telenești nr.8/14 din 05.12.2011, care are ca obiectiv producerea combustibilului și asigurarea populației și instituțiilor cu biocombustibil. Contract semnat la 12.11.2013 pe un termen de 20 ani, cu o valoare a investițiilor de 333 680 lei. Partener privat: SRL „Alvisido Impex”.

Partenerul privat desfășoară activitatea de producere a biocombustibilului (bricheți și peleți) și în perioada 2015-2017 a livrat partenerului public biocombustibil în valoare de 118 800 lei, ceea ce reprezintă contravaloarea redevenței prevăzută de contract.

➤ Parteneriat public-privat „**Dezvoltarea infrastructurii termoelectrice pe biomasă în raionul Leova**”, aprobat prin Decizia Consiliului raional Leova nr.3.1 din 13.06.2013, care are ca obiectiv asigurarea cu termoenergie a instituțiilor publice din raza raionului Leova. Contract semnat la 28.05.2014 pe un termen de 11 ani și 7 luni, cu o valoare a investițiilor de 11 981 911 lei. Partener privat: SRL „Green Farm”.

Partenerul privat a efectuat investițiile preconizate de contract, construind și punând în funcțiune 19 centrale termice pe biomasă, care urmează a fi date în exploatare și înregistrate la Oficiul Cadastral Teritorial Leova. De asemenea, pe parcursul perioadei de încălzire 2017 – 2018 partenerul privat a livrat fără întrerupere agentul termic pe biomasă, calitatea serviciilor prestate fiind satisfăcătoare. Actualmente partenerii sunt în proces de judecată, motivul fiind neînțelegerile privind stabilirea tarifului pentru o Gigacalorie.

➤ Parteneriat public-privat **„Prestarea serviciilor de furnizare a energiei termice din biomasă prin dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe biomasă din raionul Ungheni”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Ungheni nr. 5/1 din 24.07.2015, care are ca obiectiv asigurarea cu termoenergie a instituțiilor publice din raza raionului prin prestarea serviciilor de livrare a agentului termic pe bază de biomasă, care se desfășoară cu suportul Programului “Energie și Biomasă în Moldova”. Contract semnat la 03.10.2016 pe un termen de 10 ani, cu o valoare a investiției de 3 200 000 lei. Partener privat: SRL „Green Energo”.

În scopul prestării serviciilor de livrare a termoeenergiei la instituțiile publice preselectate partenerul privat, în anul 2017, a efectuat investiții de 1 892 009 lei, după cum urmează:

- S-au efectuat lucrări de eficientizare energetică la Gimnaziul Hîrcești, s-au instalat 3 cazane cu capacitatea de 140 kw, se livrează agentul termic.
- S-au efectuat lucrări de eficientizare energetică la grădinița Condrătești, s-a instalat 1 cazan cu capacitatea de 140 kw, se livrează agentul termic.

➤ Parteneriat public-privat **„Prestarea serviciilor de furnizare a energiei termice din biomasă prin dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe biomasă din raionul Nisporeni”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Nisporeni nr. 6/20 din 16.09.2016, care are ca obiectiv asigurarea cu termoenergie a instituțiilor publice din raza raionului prin prestarea serviciilor de livrare a agentului termic pe bază de biomasă, care se desfășoară cu suportul Programului “Energie și Biomasă în Moldova”. Contract semnat la 04.08.2017 pe un termen de 10 ani, cu o valoare a investiției de 2 350 000 lei. Partenerul privat: SRL „Green Energo”.

Partenerul privat a construit 4 cazangerii noi și a efectuat lucrări de reabilitare la o cazangerie existentă

➤ Parteneriat public-privat **„Dezvoltarea infrastructurii termoeenergetice pe biomasă în raionul Călărași”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Călărași nr. 02/05 din 26.05.2016, care are ca obiectiv înființarea unui atelier de producere a brichetelor din deșeuri agricole, gestionarea optimă a utilajului și producerea biocombustibilului de calitate. Contract semnat la 15.05.2017 pe un termen de 12 ani, cu o valoare a investiției de 461 430 lei. Partenerul privat: SRL „VIGI”.

Partenerul privat a executat lucrările de instalare, montare și testare a utilajului.

➤ Parteneriat public-privat **„Reabilitarea și reluarea activității complexului școlar din mun. Chișinău, str. Constantin Stamati 10”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 5/12 din 22.09.2016, care are ca obiectiv reconstrucția capitală a complexului școlar din str. C. Stamati, 10 și a complexului preșcolar din str. N. Costin, 63. Contract semnat la 02.05.2017 pe un termen de 50 ani, cu o valoare a investiției de 85 842 812 lei. Partenerul privat: SRL „Guzun V.E.”. În perioada de raportare s-a realizat expertiza tehnică a clădirilor din cadrul complexului școlar și obținerea avizelor pentru inițierea lucrărilor, s-a elaborat documentația de proiect și s-a obținut autorizația de construcție, s-a demolat tencuiala, pardoselile și pereții despărțitori. S-au efectuat

lucrările de expertiză a clădirilor. Partenerul privat execută obligațiile asumate prin contract.

- Parteneriat public-privat **„Reconstrucția complexului sportiv „Constructorul” situat pe str. Victoriei, 94A, pentru funcționare clubului sportiv”**, care are ca obiectiv reconstrucția complexului sportiv „Constructorul”. Contract semnat la 01.09.2015 pe un termen de 49 ani, cu o valoare a investiției de 2 600 000 lei. Partenerul privat: AO „Academia de tenis de masă din Bălți”. Primăria municipiului Bălți nu a prezentat informații referitoare la realizarea contractului respectiv.

4.2.4. Parteneriate public-private în domeniul explorării geologice a hidrocarburilor

- Parteneriat public-privat **„Concesionarea lucrărilor de explorare geologică a hidrocarburilor pe teritoriul Republicii Moldova, cu ulterioara lor exploatare”**, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.586 din 12.05.2016, care ca obiectiv eficientizarea și diversificarea resurselor energetice ale Republicii Moldova, avînd drept scop dezvoltarea, reducerea dependenței de importurile de resurse de energie primară și îmbunătățirea siguranței în aprovizionare, diversificarea surselor de producere a energiei, tehnologiilor și infrastructurii. Contract semnat între Ministerul Mediului și SRL „Frontiera Resources International LLC” la 02.01.2017 pe un termen de 5 ani (cu ulterioara exploatare ce nu poate depăși 45 de ani), cu o valoare a investiției de 6 300 000 USD.

Lucrările de explorare geologică a hidrocarburilor pe teritoriul Republicii Moldova pe parcursul anului 2017 nu au fost inițiate

4.2.5. Contracte de concesiune a serviciilor de salubritate a localităților

Actualmente, sunt supuse monitorizării **35 contracte de concesiune a serviciului de salubritate**, încheiate în raza unităților administrativ-teritoriale ale Republicii Moldova, semnate în cadrul **proiectului “Eco Verde”** pe o perioadă maximă de 49 ani, cu o exclusivitate în operarea serviciilor de salubritate. Pînă în prezent, în cadrul acestor contracte PPP nu au fost întreprinse careva acțiuni.

Proiectul “Eco Verde” prevede și construcția a 8 uzine de reciclare, prelucrare și ardere a deșeurilor. Proiectarea acestor uzine a fost preconizată pentru trimestru I al anului 2016, însă nu s-a procedat la implementarea lor din motive ce țin de reglementarea arderii și prelucrării deșeurilor menajere și tergiversării atragerii investițiilor destinate construcției fabricilor de prelucrare a deșeurilor. **Contracte de concesiune a serviciului de salubritate** au fost încheiate în următoarele localități din republică:

- ✓ În raionul **Edineț**, partenerul privat SRL „Eco-Garant” a încheiat contractul de concesiune cu autoritatea publică locală din orașul Edineț, or. Cupcini;
- ✓ În raionul **Ștefan Vodă** partenerul privat SRL „Ozon Terra” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din or. Ștefan Vodă, s. Volintiri,

s. Feștelița, s. Ermoclia, s. Crocmaz, s. Popeasca, s. Copceac, s. Antonești, s. Tudora, s. Alava, s. Ștefănești;

✓ În raionul **Glodeni** partenerul privat SRL „Gripin-Com” a încheiat contractul de concesiune cu autoritatea publică locală din or. Glodeni;

✓ În raionul **Nisporeni** partenerul privat SRL „Eco Activ” a încheiat contracte de concesiune cu autoritatea publică locală din or. Nisporeni;

✓ În raionul **Dondușeni** partenerul privat SRL „Vixenol” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din or. Dondușeni, s. Climăuți;

✓ În raionul **Criuleni**, partenerul privat SRL „Ecoplai” a încheiat contracte de concesiune cu autoritățile administrației publice locale din r. Criuleni, s. Răculești, s. Bălțata, s. Rîșcova, s. Ișnovăț, s. Micleşti, s. Hîrtopul Mare, s. Izbiște, s. Cruglic, s. Jevreni, s. Zăicana, s. Cimișeni, s. Onițcani, s. Bălăbănești, s. Corjova, s. Dolinoe.

➤ Parteneriat public-privat **„Privind concesionarea serviciului de salubritate a teritoriului municipiului Bălți”**, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr.2/77 din 24.02.2011, care are ca obiectiv salubritatea teritoriului municipiului Bălți și reciclarea la o rată maximă a deșeurilor organice, furnizarea compostului ecologic în beneficiul comunității agricole cu un minim de produse finale. Contractul semnat la 21.09.2012 pe un termen de 49 ani, cu o valoare a investițiilor de 490 000 000 lei. Partener privat: Î.C.S. „Ecorecycle”.

Primăria municipiului Bălți nu a prezentat informații referitoare la realizarea contractului respectiv.

➤ Parteneriat public-privat **„Construirea uzinei ecologice de tratare a deșeurilor solide din mun. Bălți”**, care are ca obiectiv construcția și operarea unei uzine de tratare ecologică a deșeurilor menajere solide. Contract semnat la 23.09.2014 pe un termen de 49 ani, cu o valoare a investițiilor de 463 928 000 lei. Partener privat: „Ecorecycle” SRL. Primăria municipiului Bălți nu a prezentat informații referitoare la realizarea contractului respectiv.

4.2.6. Proiecte de parteneriat public privat suspendate sau reziliate

La situația din 31.12.2017, Agenția Proprietății Publice a fost informată referitor la anularea/reziliera a 12 contracte PPP și concesiune, înregistrate în Registrul Patrimoniului Public și anume parteneriatele public-private:

- **„Construcția complexului locativ cu menire socială din raionul Ialoveni”;**
- **„Serviciile de dializă în cadrul Spitalului raional Ungheni”;**
- **„Serviciile de dializă în cadrul Spitalului raional Edineț”;**
- **„Serviciile de dializă în cadrul Spitalului raional Drochia”;**
- **„Concesionarea serviciului de salubritate a orașului Criuleni”;**
- **„Concesionarea serviciului de salubritate a orașului Ceadâr Lunga”;**
- **„Concesionarea serviciului de salubritate pe raza satului Mașcăuți, r. Criuleni”;**
- **„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Băhrinești, r. Florești”;**
- **„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Semionovca, r. Ștefan Vodă”**

- *„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Dubăsarii Vechi, r. Criuleni”*
- *„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Slobozia-Dușca, r. Criuleni”*
- *„Concesionare serviciului de salubritate pe raza satului Olănești, r. Ștefan Vodă”.*

Notă: Mai multe autorități ale administrației publice locale nu prezintă informații relevante cu privire la derularea proiectelor PPP inițiate, fapt care împiedică Agenția Proprietății Publice să monitorizeze realizarea parteneriatelor public-private, conform prevederilor art. 14, lit. d) al Legii 179-XVI din 10.07.2008 cu privire la parteneriatul public-privat. Printre acestea se regăsesc:

- Primăria municipiului Bălți (din cele 8 contracte semnate prezintă informații referitor la 2);
- Primăriile satelor Dubăsarii Vechi, Cimișeni, Jevreni, Bălțata, Cruglic, Izbiște, Rîșcova, Ișnovăț, Bălăbănești și Onițcani - din raionul Criuleni;
- Primăriile satelor Ermoclia, Volintiri, Alava, Crocmaz - din raionul Ștefan-Vodă;
- Primăriile orașelor Edineț și Cupcini din raionul Edineț.

Conform situației din 31.12.2017, sunt sistate mai multe contracte de parteneriat public-privat (45) inclusiv:

- Parteneriat public-privat *„Dotarea tehnică a municipiului Bălți cu aparatură de fixare foto-video”*, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr./16 din 24.12.2012, care are ca obiectiv dotarea tehnică a mun. Bălți cu aparatură foto-video. Contract semnat la 19.03.2015, pe un termen de 25 ani, cu o valoare a investițiilor de 5 000 000 lei. Partener privat: SRL „Avtouragan”.
- Parteneriat public-privat *„Dotarea tehnică a raionul Leova cu aparatură de fixare foto-video”* aprobat prin Decizia Consiliului Raional Leova nr. 4.37 din 25.09.2014, care are ca obiectiv monitorizarea traficului rutier în raza raionul Leova. Contract semnat la 19.03.2015, cu o valoare a investițiilor de 2 939 501 Euro. Partener privat: SRL „Inforad”.
- Parteneriat public-privat *„Concesionarea lucrărilor pentru salubritate sanitară a municipiului Bălți”*, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Bălți nr. 6/65 din 27.10.2011, care are ca obiectiv salubritatea teritoriului municipiului Bălți. Contract semnat la data de 30.05.2012 pe un termen de 49 ani, cu o valoare a investiției de 6 822 500 lei. Partenerul privat: SRL „Terracleaning Nord”.
- Parteneriat public-privat *„Amenajarea, organizarea și gestionarea parcarilor și parcajelor controlate cu plată în mun. Chișinău”*, aprobat prin Decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 6/5 din 02.10.2014, care are ca obiectiv gestionarea locurilor de parcare și parcajelor cu plată, asigurarea controlului asupra respectării regulilor de parcare și achitare a serviciilor de parcare a autovehiculelor. Contract semnat la data de 03.12.2015 pe un termen de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 10 000 000 Euro. Partenerul privat: SRL „EME Parkleitsystem GmbH”.

- Parteneriat public-privat **„Centrul de Ultrasonografie în cadrul instituției medico sanitare publice CS Căzănești”**, aprobat prin Decizia Consiliului raional Telenești nr. 8/14 din 05.12.2011, care are ca obiectiv finanțarea și operarea unui Cabinet de USG. Contract semnat la data de 20.03.2012 pe un termen de de 25 de ani, cu o valoare a investiției de 120 000 lei. Partenerul privat: Î.I. „Cristea Anatolie”.
- **5 contracte de parteneriat public-privat inițiate de Ministerul Sănătății pentru prestarea serviciilor de dializă;**
- **35 contracte de parteneriat public-privat inițiate de autoritățile publice locale pentru prestarea serviciilor de salubritate a localităților.**

5. Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 25 la sută

La situația din 1 ianuarie 2018, Registrul patrimoniului public conține înscrieri privind 232 întreprinderi de stat (inclusiv 4 înregistrate peste hotarele țării) și 90 societăți comerciale cu cotă de stat, dintre care în 71 societăți pe acțiuni cota statului depășește 30 la sută din capitalul social, inclusiv 22 societăți sunt cu capital integral de stat, iar 46 cu capital majoritar de stat.

Capitalul social al societăților comerciale constituie 4913,03 mil lei, din care proprietatea statului – 3722,47 mil lei sau 75,76 %.

Pe parcursul anului gestionar, două societăți pe acțiuni cu capital integral de stat au majorat capitalul social, și anume: S.A. "Rețelele Electrice de Distribuție Nord" S.A. cu 63,79 mil lei, în rezultatul reorganizării prin fuziune (absorbție) a S.A. "Rețelele Electrice de Distribuție Nord-Vest" și S.A. „MoldFarm” - cu 1,0 mil lei.

Din totalul **întreprinderilor de stat** înscrise în Registrul patrimoniului public:

- 228 întreprinderi de stat sunt amplasate pe teritoriul Republicii Moldova, dispun de capital social de 6 446,1 mil lei și patrimoniu net în valoare de 15 491,55 mil lei;
- 4 întreprinderi de stat sunt înregistrate peste hotarele Republicii Moldova, și anume:

- 1) Î.S. "Fabrica de vin din Lvov", Ucraina, din gestiunea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (*nu activează*);
- 2) Î.S. "Cariera de piatră concasată din granit", din or. Pervomaisc, Ucraina din gestiunea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (*în procedură de insolabilitate din 19.05.2014*);
- 2) Î.S. "Tabăra de însănătoșire pentru copii "Autodorojnic" din gestiunea Ministerului Economiei și Infrastructurii, capitalul social -1,2 mil hrivne;
- 3) Î.S. "Cariera de pietriș și nisip din Cernăuți" din gestiunea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului (*nerecunoscută de partea ucraineană ca patrimoniu al RM*), capitalul social - 0,3 mil lei.

De asemenea peste hotarele țării, în Ucraina, își desfășoară activitatea 2 întreprinderi afiliate cu investiții străine 100% "Sanatoriul - Moldova", or. Truscaveț și "Sanatoriul - Sănătate", or. Sergheevca, care se află în administrarea Î.S. „Medisan” din subordinea Cămarilor de Stat;

Capitalul social al întreprinderilor de stat constituie 6 446,05 mil lei. În perioada de raportare, 9 întreprinderi de stat au majorat capitalul social cu 220,99 mil lei.

Din numărul total al entităților cu cotă de stat, administrate de autoritățile publice centrale, la 24 întreprinderi de stat și 37 societăți comerciale este aplicată procedura de lichidare sau insolabilitate, conform prevederilor Codului Civil nr.1107-XV din 06 iunie 2002 și Legii insolabilității nr.149 din 29 iunie 2012. Astfel:

- 14 întreprinderi de stat și 22 societăți pe acțiuni sunt **în procedură de insolvabilitate**, inclusiv pentru 12 societăți pe acțiuni au fost desemnați lichidatori;
- 10 întreprinderi de stat și 15 societăți pe acțiuni **în procedură de lichidare**.

Pe motivul inițierii procedurii de lichidare/insolvabilitate a unor entități cu cotă de stat, precum și încetarea activității (neprezentarea situațiilor financiare la Biroul Național de Statistică (BNS)) nu pot fi supuse analizei economico-financiare:

a) **58 întreprinderi de stat** sau 25,44% din totalul întreprinderilor de stat administrate de autoritățile administrației publice centrale, dintre care:

- ✓ 14 întreprinderi de stat, care se află în procedură de insolvabilitate. Din ele, 4 întreprinderi au finalizat anul de gestiune cu profit în mărime totală de 11,44 mil lei; 7 entități au generat pierderi în mărime de 6,91 mil lei; 3 nu prezintă situațiile financiare la BNS;
- ✓ 10 întreprinderi de stat se află în procedură de lichidare;
- ✓ 34 întreprinderi de stat nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS);

b) **33 societăți comerciale în care cota statului depășește 30 la sută din capitalul social** sau 36,7% din totalul societăților administrate, dintre care :

- ✓ 10 societăți pe acțiuni se află în procedură de insolvabilitate (2 entități au obținut profit în mărime de 0,92 mil lei; 6 entități au generat pierderi în mărime de 3,09 mil lei; 2 nu prezintă situațiile financiare la BNS);
- ✓ 11 societăți pe acțiuni se află în procedură de lichidare;
- ✓ 12 societăți pe acțiuni nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS).

Drept rezultat, Agenția Proprietății Publice a efectuat analiza activității economico-financiare a 170 întreprinderi de stat și 38 societăți pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 30 la sută din capitalul social, conform situației de la 31.12.2017 în baza:

- dărilor de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu cotă de stat în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008;
- situațiilor financiare anuale, prezentate Serviciul situațiilor financiare de pe lângă Biroul Național de Statistică;
- notei analitice privind monitoringul financiar al activității economico-financiare a întreprinderilor de stat efectuat de Ministerul Finanțelor;
- datelor Comisiei Naționale a Pieței Financiare privind emisiunile suplimentare de acțiuni înregistrate pe parcursul anului 2017.

5.1 Rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor de stat

Conform datelor generalizate din dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate de 165 întreprinderile de stat, conform Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008 și situațiile financiare a 5 întreprinderi de stat pentru anul 2017, recepționate de la Biroul Național de Statistică, la situația 31.12.2017:

Valoarea totală a activelor a 170 întreprinderi de stat a constituit 22113,54 mil lei, fiind în descreștere cu 127,13 mil lei sau 0,57% față de finele anului 2016.

Valoarea contabilă a activelor imobilizate a constituit 18 261,34 mil lei sau 82,58 la sută din totalul activelor, fiind în creștere cu 20,13 mil lei sau 0,11% față de finele anului 2016.

Structura activelor imobilizate se prezintă astfel:

	2016	2017	Devierea, +/-	Devierea, %
Total active imobilizate, inclusiv:	18241,21	18261,34	-127,13	-0,57
Imobilizări corporale în curs de execuție	2444,62	2951,06	506,44	20,72
Terenuri	1256,02	1364,39	108,38	8,63
Mijloace fixe	12398,14	11903,78	-494,37	-3,99
Creanțe pe termen lung	702,0	708,07	6,07	0,86
Alte active imobilizate	306,65	267,34	-39,31	-12,82

Pentru 165 întreprinderi de stat (97,05% din totalul întreprinderilor supuse analizei) care au prezentat dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății pentru anul 2017, putem releva că **valoarea mijloacelor fixe intrate** pe parcursul anului 2017 a constituit 934,34 mil lei, iar **valoarea mijloacelor fixe ieșite** a constituit 2 612,3 mil lei, inclusiv:

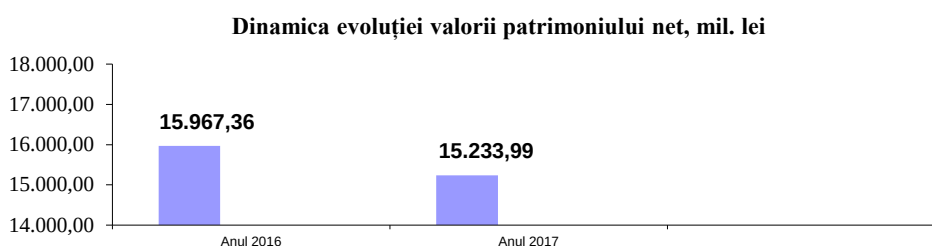
- mijloace fixe casate – 156,19 mil lei,
- mijloace fixe comercializate – 9,78 mil lei,
- mijloace fixe transmise altor întreprinderi/instituții – 2 446,34 mil lei.

Patrimoniul net (capitalul propriu) al 170 întreprinderi de stat a constituit 15 233,99 mil lei. Comparativ cu începutul perioadei de gestiune, se atestă o descreștere a patrimoniului net cu 733,37 mil lei (4,59%). Diminuarea semnificativă a patrimoniului este cauzată de micșorarea capitalului propriu al I.S."Administrația de Stat a Drumurilor" cu 557,11 mil lei; Î.S."Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău" cu 253,41 mil lei; Î.S. Compania Aeriana "Air Moldova" cu 197,24 mil lei; Î.S. Teatrul Național de Operă și Balet "Maria Bieșu" cu 59,77 mil lei; I.S."Fabrica de Sticlă din Chișinău" cu 14,15 mil lei; I.S."Calea Ferată din Moldova" cu 9,38 mil lei; Î.S."Aeroportul Internațional Mărculești" cu 8,82 mil lei.

La 15 întreprinderi de stat (8,82%) activele nete au atins valori negative, însumând 149,87 mil lei, printre care Î.S. Compania Aeriana "Air Moldova" – (81,29 mil lei);

Î.S."Moldtranselectro" – (59,72 mil lei); Î.S."Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești" – (3,64 mil lei).

Totodată la 89 întreprinderi de stat (52,35%) se atestă majorarea capitalului propriu cu 433,55 mil lei, printre care Î.S. Organizația Concertistică și de Impresariat "Moldova-Concert" – cu 95,56 mil lei; Î.S."Moldelectrica" – cu 37,59 mil lei; Î.S.Centrul de Cultură și Artă "Ginta Latina" – cu 14,6 mil lei; Î.S. Teatrul "Alexei Mateevici" – cu 10,64; Î.S."Poșta Moldovei" – cu 10,04 mil lei; Î.S. utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian "MOLDATSA" – 7,72 mil lei.

Venitul din vânzări obținut de întreprinderile de stat în anul 2017 constituie 6822,54 mil lei, fiind în creștere cu 297,78 mil lei (4,56%) față de anul 2016.

Costul vânzărilor constituie 5865,32 mil lei și este în creștere cu 443,7 mil lei (8,18%) față de 2016.

Urmare generalizării informației din Rapoartele anuale privind administrarea proprietății publice, prezentate de autoritățile administrației publice centrale de specialitate, factorii care au dus la majorarea costurilor și cheltuielilor sunt:

- majorarea salariului minim în sectorul real al economiei de la 2100 lei la 2380 lei, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr 242 din 26.04.2017;
- majorarea costurilor pentru reparația și întreținerea mijloacelor de transport învechite; majorarea tarifelor la combustibil, etc.

Profitul brut, ca element principal al rezultatului activității operaționale al întreprinderilor a constituit 956,14 mil lei, fiind în descreștere cu 146,72 mil lei sau 13,3% față de 2016.

Alte venituri operaționale ale întreprinderilor de stat au constituit 356,03 mil lei, fiind în creștere cu 109,15 mil lei sau 44,21% față de 2016.

Analizând evoluția activității întreprinderilor de stat s-a constatat, că la **99 întreprinderi de stat venitul din vânzări s-a majorat** cumulativ cu 484,99 mil lei față

de 2016. **Majorări semnificative a venitului din vânzări**, au înregistrat următoarele întreprinderi de stat:

- I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" - **cu 160,90 mil lei**, venitul din vânzări, la 31.12.2017, fiind de 2727,89 mil lei;
- I.S."Calea Ferata din Moldova" - **cu 99,35 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 1008,99 mil lei;
- I.S. utilizarea spațiului aerian si deservirea traficului aerian "MOLDATSA" - **cu 32,73 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 183,19 mil lei;
- I.S."Institutul de Tehnica Agricola "Mecagro" - **cu 22,2 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 88,81 mil lei;
- I.S."Administrația de Stat a Drumurilor" - **cu 10,31 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 52,17 mil lei;
- I.S."Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici" - **cu 8,1 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 45,50 mil lei.
- I.S. "Moldelectrica" - **cu 6,95 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 585,36 mil lei.

Totodată, la **71 de întreprinderi de stat venitul din vânzări s-a micșorat** cumulativ cu 194,02 mil lei față de 2016.

Cele mai **esențiale reduceri ale venitului din vânzări s-au atestat** la:

- I.S."Fabrica de Sticla din Chișinău" - **cu 117,43 mil lei**, venitul din vânzări, la 31.12.2017, fiind de 145,54 mil lei;
- I.S. pentru Silvicultura "Iargara" - **cu 17,28 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 1,46 mil lei;
- I.S."Aeroportul International Mărculești" – **cu 6,81 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 40,08 mil lei;
- I.S. Sanatoriul - preventoriu de baza "Constructorul" – **cu 4,84 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 11,37 mil lei;
- I.S."Servicii Paza" - **cu 4,23 mil lei**, venitul din vânzări fiind de 136,85 mil lei.

Micșorarea veniturilor din vânzări a întreprinderilor sus-menționate atrage după sine o micșorare a taxei pe valoarea adăugată încasată în bugetul de stat, fapt ce reprezintă *un risc fiscal pentru bugetul public național*.

Analiza indicatorilor de rezultat a întreprinderilor de stat

Nr. d/o	Indicatori	2016, mil lei	2017, mil lei	Devierea, +/- mil lei	Devierea, %
1.	Venituri din vânzări	6524,76	6822,54	+297,78	4,56
2.	Costul vânzărilor	5421,62	5865,32	+444,71	8,2
3.	Pofitul brut	1102,86	956,14	-146,72	-13,3
4.	Alte venituri din activitatea operațională	246,89	356,03	+109,15	44,2
5.	Total cheltuieli din activitatea operațională	2151,38	1579,37	-577,01	-26,82
6.	Cheltuieli administrative	1417,71	891,99	-525,72	-37,08
7.	Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere)	-571,88	-324,47	+247,41	43,26
8.	Profit (pierdere) până la impozitare	4,01	-47,28	-51,29	-1279,05
9.	Pierdere netă a perioadei de gestiune	-22,68	-78,56	-55,86	-246,3

În partea ce vizează *cheltuielile suportate* de către întreprinderile de stat în anul 2017, se atestă că valoarea acestora a constituit 2 471,36 mil lei, fiind în descreștere cu 1 097,73 mil lei față de anul 2016. Micșorarea cheltuielilor este determinată de micșorarea cheltuielilor administrative cu 525,72 mil lei (37,08%) și micșorarea cheltuielilor din activitatea operațională cu 572,0 mil lei (26,59%).

Rezultatul cumulativ al exercițiului financiar a întreprinderilor de stat pentru anul 2017 este negativ, constituind 78,56 mil lei.

Rezultatul exercițiului financiar al întreprinderilor de stat în anul 2017 este prezentat în tabelul de mai jos:

Numărul întreprinderilor de stat supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
	Nr. entități econom.	%	suma, mil lei	Nr. entități econom.	%	suma, mil lei	Nr. entități econom.	%
170	104	61,17	220,1	62	36,47	- 298,66	4	2,35

Din totalul întreprinderilor de stat supuse analizei, 104 întreprinderi au finalizat anul financiar **cu profit net**, care a însumat 220,1 mil lei, fiind cu 120,57 mil lei (121,13%) mai mare decât cel obținut în anul 2016.

Este de remarcat, că la 48 întreprinderi de stat **profitul net** obținut în 2017 s-a majorat cu 41,33 mil lei față de 2016. **Majorări semnificative ale profitului net, față de anul 2016**, au înregistrat:

- I.S."Moldelectrica" – cu 41,26 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 46,87 mil lei;
- I.S. "MOLDATSA" – cu 8,19 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 11,02 mil lei;
- I.S."Institutul de Tehnica Agricolă "Mecagro" – cu 2,75 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 5,36 mil lei;
- I.S."Radiocomunicatii" – cu 1,49 mil lei, înregistrând profit net în mărime de 6,42 mil lei.

Totodată, unele întreprinderi **care au finalizat anul 2016 cu pierderi nete, la finele anului 2017 au înregistrat profit**, în particular:

- I.S."Calea Ferată din Moldova" a înregistrat profit net în mărime de 7,14 mil lei, iar în anul 2016 a generat pierderi nete în mărime de (53,24) mil lei;
- I.S."Rezervcom" a înregistrat profit net în mărime de 3,6 mil lei, iar în anul 2016 – pierderi nete în mărime de (1,27) mil lei;
- Întreprinderea de Stat pentru Silvicultura din "Călărași" a înregistrat profit net în mărime de 0,71 mil lei, iar în anul 2016 – pierderi nete în mărime de (1,94) mil lei;
- I.S."Protecția Solurilor și Îmbunătățiri Funciare" a înregistrat profit net în mărime de 0,29 mil lei, iar în anul 2016 – pierderi nete în mărime de (1,47) mil lei;

- I.S."Palatul Republicii" a înregistrat profit net în mărime de 0,16 mil lei, iar în anul 2016 – pierderi nete în mărime de (1,12) mil lei;
- I.S."Nodul Hidroenergetic "Costesti" a înregistrat profit net în mărime de 0,14 mil lei, iar în anul 2016 – pierderi nete în mărime de (1,07) mil lei.

La 56 întreprinderi de stat **profitul net** obținut în 2017 s-a diminuat cu 140,07 mil lei față de 2016, preponderent din ramura economiei și silviculturii. **Profitul net s-a micșorat considerabil** față de anul 2016 la:

- I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" – cu 199,0 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (190,43) mil lei;
- I.S."Combinatul de vinuri de calitate Milestii Mici" – cu 6,76 mil lei, înregistrând la 31.12.2017 pierderi nete în mărime de (2,36) mil lei;
- I.S."Servicii Paza" – cu 5,48 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (3,79) mil lei;
- I.S."Editura "Universul" – cu 3,90 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (3,89) mil lei.
- Î.S."Stațiunea Didactico-Experimentală din Stăuceni" – cu 2,06 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (1,35) mil lei;
- I.S."Sistemul de Gospodărire a Apelor "Nistru-Centru" – cu 2,5 mil lei, înregistrând pierderi nete în mărime de (1,92) mil lei.

Din totalul întreprinderilor supuse analizei **62 de întreprinderi de stat au înregistrat pierderi în valoare de (298,66) mil lei**. Cele mai mari pierderi au fost generate de:

- I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" – (190,43) mil lei, ponderea în totalul pierderilor fiind de 63,76%;
- I.S."Fabrica de Sticlă din Chișinău" – (19,74) mil lei, ponderea - 6,61% ;
- Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău - (18,95) mil lei, ponderea - 6,35%;
- I.S."Editura "Universul" - (3,89) mil lei, ponderea - 1,3%;
- I.S. pentru cercetarea în selecție și hibridarea suinelor "Moldsuinhibrid" – (3,26) mil lei, ponderea - 1,09%.

La 21 întreprinderi de stat **pierderile s-au majorat** cu 38,88 mil lei față de anul 2016. Înrautățirea rezultatului economico-financiar se atestă la:

- Colegiul Național de Viticultură și Vinificație din Chișinău, care a înregistrat pierderi de (18,95) mil lei, în creștere cu 18,14 mil lei față de 2016;
- I.S."Fabrica de Sticlă din Chișinău" – a înregistrat pierderi de (19,74) mil lei, în creștere cu 6,16 mil lei față de 2016;
- I.S."Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești" – a înregistrat pierderi de (1,8) mil lei, în creștere cu 1,23 mil lei.

Valoarea totală a activelor circulante a întreprinderilor de stat a constituit 3836,13 mil lei, fiind în descreștere cu 162,83 mil lei (4,07%) comparativ cu începutul perioadei de gestiune.

Creanțele curente ale întreprinderilor de stat pe anul 2017 au constituit 1199,49 mil lei, fiind în descreștere cu 249,89 mil lei (17,24%) față de 2016 și se constituie din:

(mil lei)

Indicatori	2016	2017	Devierea	
			mil lei	%
Creanțe comerciale	550,8	577,25	26,45	4,8
Creanțe ale bugetului	78,13	65,17	-12,96	-16,58
Creanțe ale personalului	29,09	29,1	11,03	0,04
Alte creanțe curente	791,37	527,97	-263,4	-33,28
Total creanțe	1449,39	1199,49	-249,89	-17,24

Datoriile curente, la finele anului de gestiune, au însumat 3 408,06 mil lei fiind în creștere cu 272,39 mil lei sau 8,69 la sută față de 2016 și se constituie din:

(mil lei)

Indicatori	2016	2017	Devierea	
			mil lei	%
Credite bancare pe termen scurt	200,82	143,75	-57,07	-28,42
Datorii comerciale	1642,12	1795,67	153,55	9,35
Datorii față de personal	255,89	267,49	11,60	4,53
Datorii privind asigurările obligatorii	87,77	93,38	5,61	6,39
Datorii față de buget	83,32	87,91	4,59	5,51
Alte datorii curente	107,07	124,99	17,92	16,73
Total datorii curente	3135,67	3408,06	272,39	8,69

Soldul datoriilor pe termen lung al întreprinderilor de stat, la finele anului 2017, au constituit 3 420,57 mil lei, inclusiv 239,20 mil lei (6,99%) - credite bancare pe termen lung, 231,52 mil lei (6,77%) - împrumuturi pe termen lung, 2948,63 mil lei (86,24%) - alte datorii pe termen lung/leasing financiar.

Cele considerabile majorări ale datoriilor au fost identificate la întreprinderile din administrarea Ministerului Economiei și Infrastructurii – cu 232,54 mil lei și Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – cu 33,53 mil lei.

Potrivit datelor din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, *fluxul și stocul împrumuturilor interne*, întreprinderilor de stat monitorizate, care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat, la situația din 31.12.2017, un stoc al împrumuturilor în volum de 385,3 mil lei, din care 9,1 mil lei constituie stocul de arierate - suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

**Informația privind fluxul și stocul împrumuturilor interne,
la situația din 31.12.2017, ale întreprinderilor de stat**

mil lei

Nr. d/o	Debitorul	Stoc la 31.12.2017	Stoc de arierate
1.	Î.S. Compania Aeriană „AIR Moldova”	206,9	2,7
2.	Î.S. Stațiunea Tehnologică - Experimentală „Bălți”	0,8	0,8
3.	Î.S. „Calea Ferată din Moldova”	104,5	
4.	Î.S. Editura „Universul”	5,3	5,3
5.	Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău”	53,4	-
6.	Î.S. Firma Editorial - Poligrafică „Tipografia Centrală”	11,7	0,3
7.	Î.S. ”Cartuș”	1,9	
8.	Î.S.”Combinatul de vinuri de calitate ”Mileștii Mici”	0,8	
Total		385,3	9,1

La situația din 31.12.2017, Î.S. „Moldtranselectro” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse interne și externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 37,3 mil lei și 1,6 mil dolari SUA, iar Î.S. „Moldelectrica” – 13,0 mil dolari SUA și 2,0 mil. EURO și Î.S. „Calea Ferată din Moldova” – 0,15 mil. EURO .

Î.S. „Moldtranselectro” are datorie pe împrumutul extern acordat sub garanția statului în mărime de 0,86 mil dolari SUA (14,76 mil lei, ce reprezintă în totalitate sold cu termen expirat), iar Î.S. „Fabrica de Sticlă din Chișinău” – 0,5 mil. dolari SUA (sau 8,68 mil. lei, din care 1,1 mil. lei reprezintă soldul datoriei cu termen expirat).

Totodată, la situația din 31.12.2017, unele *întreprinderi de stat aflate în procedură de insolabilitate*, care au contractat anterior credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un sold al împrumuturilor în volum de 80,72 mil. lei, care reprezintă în totalitate stoc de arierate, și anume: Î.S. Stațiunea Didactico - Experimentală „Codrul” - 1,96 mil. lei, Î.S. Uzina de bijuterii din Chișinău „Giuvaier” - 7,16 mil. lei, Î.S. „Moldresurse” - 71,52 mil. lei și Î.S. Stațiunea Didactico-Experimentală „Chetrosu” - 0,1 mil. lei. Î.S. Combinatul Vitivinicol „Național-Vin” aflată în procedură de insolabilitate din 2011, dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 1,2 mil. dolari SUA (sold cu termen expirat).

Neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe, precum și cele acordate sub garanția statului devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice. Totodată, neachitarea acestor obligațiuni generează *riscul financiar de stingere din contul surselor bugetului de stat*.

În rezultatul generalizării informației prezentate de întreprinderile de stat supuse analizei, în anul 2017 în cadrul întreprinderilor au activat 29 848 angajați, salariul mediu lunar fiind de 5 560 lei.

Cele **mai mari salarii** medii s-au înregistrat la: I.S. Compania Aeriana "Air Moldova" – 22 650 lei (573 angajați); I.S."Moldtranselectro" – 13 680 lei (6 angajați); Î.S. "MoldATSA" – 25 020 lei (255 angajați); Î.S. Serviciul de Stat pentru Verificarea si

Expertizarea Proiectelor de Construcție – 16 400 lei (28 angajați); I.S. "Centrul de Stat pentru Atestarea si Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar si a Fertilizantilor" – 17 550 lei (25 angajați); I.S. "Centrul de Telecomunicatii Speciale" – 13 210 lei (75 angajați); I.S. "Administrația de Stat a Drumurilor" – 16520 lei (161 angajați); I.S. Institutul de Geodezie, Prospekțiuni Tehnice si Cadastru "INGEOCAD" – 13 540 lei (62 angajați); I.S. "Cartuș" – 12 960 lei (10 angajați); I.S. "MoldData" – 12 700 lei (52 angajați).

Cele **mai mici salarii medii** au fost achitate la I.S. "Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Hîncești" - în mărime de 960 lei (56 angajați), I.S. Publicația Periodica revista "Legea si Viața" - 1 250 lei (2 angajați), I.S. "Centrul de Instruire in Domeniul Relațiilor de Munca" - 1 700 lei (69 angajați), I.S. "Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Ungheni" - 1 570 lei (75 angajați), I.S. "Stațiunea Tehnologica pentru Irigare Drochia" - 1 620 lei (40 angajați).

Indicatorii de bază ce caracterizează stabilitatea economico-financiară a întreprinderilor de stat administrate de organele centrale de specialitate, conform situației din 31.12.2017

<i>Organul central de specialitate</i>	<i>Nr. de I.S.</i>	<i>Rata stabilității financiare</i>	<i>Rentabilitatea activelor, %</i>	<i>Rentabilitatea capitalului propriu, %</i>	<i>Rentabilitatea veniturilor din vânzări, %</i>	<i>Rata autonomiei globale</i>	<i>Rata solvabilității generale</i>
Normele stabilite		> 0,33	> 10 %	> 20 %	> 20 %	> 0,5	> 2
<i>Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului</i>	32	0.87	-1.08	-2.30	23.36	0.53	2.11
<i>Agenția "Apele Moldovei"</i>	13	0,86	0,27	0,15	17,85	0,71	3,49
<i>Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale</i>	4	0.91	2.94	3.29	16.31	0.91	11.09
<i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i>	23	0.89	-0.10	-0.22	-3.74	0.81	7.68
<i>Ministerul Economiei și Infrastructurii</i>	28	0.84	-0.34	-0.64	8.49	0.67	3.06
<i>Agenția Proprietarii Publice</i>	2	0.96	-0.19	-0.19	13.64	0.96	23.95
<i>Agenția "Moldsilva"</i>	25	0.70	6.54	7.98	73.07	0.58	2.36
<i>Agenția Relații Funciare si Cadastru</i>	3	0.88	4.70	5.22	25.70	0.80	4.95
<i>Cancelaria de Stat</i>	7	0.96	0.17	-0.10	29.57	0.96	23.47

Rata stabilității financiare exprimă independența financiară a întreprinderii și reflectă măsura în care întreprinderea dispune de resurse financiare cu caracter permanent față de totalul resurselor de finanțare. Se consideră satisfăcătoare, dacă este mai mare sau egala cu 0,33. La situația din 31.12.2017, din totalul de 170 întreprinderi de stat analizate,

141 întreprinderi de stat sunt independente financiar, rata stabilității financiare **fiind mai mare decât nivelul optim**.

Rentabilitatea veniturilor din vânzări reflectă capacitatea întreprinderii de a obține profit din comercializarea produselor, mărfurilor și prestarea serviciilor și reflectă eficiența gestionării vânzărilor, costurilor și prețurilor de vânzare a produselor, mărfurilor și serviciilor prestate, caracterizează profitul obținut la un leu venituri din vânzări. La situația din 31.12.2017, din 170 întreprinderi analizate, 113 întreprinderi de stat ai atins un nivel ce depășește norma stabilită pentru rentabilitatea **veniturilor din vânzări**. (Anexa nr.2).

Rentabilitatea capitalului propriu (financiară) caracterizează eficiența utilizării resurselor proprii. Acest indicator prezintă interes deosebit pentru investitorii existenți și potențiali, care doresc să maximizeze rezultatele, urmare a investiției efectuate. Nivelul optim este de 20-25%. La situația din 31.12.2017, 12 întreprinderi de stat au depășit nivelul optim al rentabilității capitalului propriu, 4 fiind din ramura agriculturii, 3- din ramura silviculturii (Anexa nr.4).

Rentabilitatea activelor (profit net/pierdere netă a perioadei de gestiune)/valoarea medie a activelor totale) este unul dintre indicatorii principali de rentabilitate a unei companii, și măsoară eficiența utilizării activelor, din punct de vedere al profitului obținut la un leu investit în active. Conform situației din 31.12.2017, nivelul optim al rentabilității activelor de 10% a fost depășit de 23 întreprinderi de stat, 7 fiind din ramura silviculturii, 6 – din ramura agriculturii (Anexa nr.6).

Rata autonomiei globale prezintă ponderea surselor proprii în totalul mijloacelor utilizate pentru finanțarea activității întreprinderii. La situația din 31.12.2017, din 170 întreprinderi de stat analizate, la 144 întreprinderi de stat sursele proprii sunt mai mari de 50% din totalul surselor de finanțare - rata autonomiei globale este mai mare decât nivelul optim stabilit de 0,5.

Rata solvabilității generale reflecta capacitatea unei întreprinderi de a face față tuturor scadențelor sale, atât pe termen mediu și lung cât și pe termen scurt, fiind determinată ca raport între activele totale și totalul datoriilor. Acest indicator reflectă gradul de acoperire a datoriilor pe seama activelor totale și posibilitatea întreprinderii de a transforma activele în lichidități, în vederea onorării obligațiilor de plată. La situația din 31.12.2017, la 117 întreprinderi de stat rata solvabilității generale este mai mare decât nivelul optim stabilit de 2,0.

Între întreprinderile de stat supuse analizei, care au înregistrat **un nivel optim al indicatorilor** ce reflectă stabilitatea financiară la finele perioadei de gestiune, se regăsesc:

- Î.S."Combinatul de vinuri de calitate Mileștii Mici"
- Î.S."Centrul Standardizare și Experimentare a Calității Producției de Conserve"
- Î.S."Centrul de Stat pentru Atestarea și Omologarea Produselor de Uz Fitosanitar și a Fertilizanților"
- Î.S."Centrul de Elaborări Economice și de Producție"
- Î.S. Silvo-Cinegetică "Manta-V"
- Î.S. Rezervația Naturală "Pădurea Domneasca"

- Î.S."Flus"

Întreprinderile de stat care au înregistrat **indicatori sub nivelul optim** ce caracterizează stabilitatea economico-financiară sunt:

- Î.S. Compania Aeriana "Air Moldova"
- Î.S." Colegiul National de Viticultura si Vinificație din Chișinău"
- Î.S."Sistemul de Gospodărire a Apelor "Nistru-Centru"
- Î.S. Publicația periodica revista social-culturala "Moldova"
- Î.S. Teatrul Dramatic de Stat pentru Tineret "S Uliți Roz"
- Î.S."Sarmat"
- Î.S. "Brănești"
- Î.S. "Casa de comerț DIP".

În concluzie, analiza activității economico - financiare a întreprinderilor de stat în anul 2017 față de anul 2016 atestă:

- ✓ descreșterea capitalului propriu cu 4,59%;
- ✓ descreșterea valorii activelor cu 0,57%;
- ✓ majorarea venitului din vânzări cu 4,56%;
- ✓ micșorarea rezultatului exercițiului financiar cu 55,88 mil lei;
- ✓ micșorarea creanțelor cu 17,24% ;
- ✓ majorarea datoriilor curente cu 8,69% ;
- ✓ majorarea datoriilor pe termen lung cu 8,83%;
- ✓ menținerea capacității reduse a întreprinderilor de stat, per ansamblu, de a utiliza capitalul propriu, activele materiale și financiare în desfășurarea activității operaționale (indicatorii respectivi sunt mai mici decât nivelul optim stabilit).

5.2 Rezultatele activității economico-financiare a societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 30 la sută din capitalul social

Conform datelor din Registrul patrimoniului public, din totalul de 90 societăți pe acțiuni cu cotă de stat, în 71 statul deține cotă-parte mai mare de 30 la sută din capitalul social, inclusiv: 22 cu capital integral de stat și 46 cu capital majoritar de stat.

Pe parcursul anului 2017, pachetele de acțiuni ale statului din societățile pe acțiuni au fost administrate de ministere și alte autorități ale administrației publice centrale, după cum urmează: Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – 37 S.A.; Ministerul Economiei și Infrastructurii – 32 S.A.; Ministerul Finanțelor – 1 S.A.; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării – 3 S.A.; Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale – 2 S.A.; Agenția „Apele Moldovei” – 1 S.A.; Agenția Rezerve Materiale – 1 S.A.; Agenția Proprietății Publice – 13 S.A. La sfârșitul lunii decembrie 2017, în rezultatul rezilierii contractelor de cesionare (transmitere) a exercitării drepturilor de acționar și de administrare a proprietății de stat cu unele ministere, în administrarea Agenția erau 51 societăți pe acțiuni.

Ținând cont că, din totalul de 71 societăți pe acțiuni cu cotă-parte mai mare de 30 la sută, 10 societăți pe acțiuni se află în procedură de insolabilitate, 11 societăți pe acțiuni sunt în procedură de lichidare, iar 12 societăți pe acțiuni nu activează (nu prezintă situațiile financiare la BNS), **analiza economico-financiară s-a efectuat la 38 societăți pe acțiuni.**

Conform datelor generalizate din dările de seamă privind mărimea și circulația proprietății publice de stat, prezentate de societățile pe acțiuni cu cotă de stat ce depășește 30 la sută din capitalul social, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.568 din 06.05.2008, la situația 31.12.2017:

Valoarea totală a activelor societăților pe acțiuni a constituit 30 411,66 mil lei, fiind în creștere cu 1 435,0 mil lei (4,95%) față de începutul anului de gestiune. În structura activelor, ponderea majoritară o dețin activele imobilizate, care la 31.12.2017 au constituit 60,68 la sută din totalul activelor, în timp ce ponderea activelor circulante constituie 39,32%.

Valoarea contabilă a activelor imobilizate a constituit 18 453,49 mil lei, fiind în creștere cu 920,64 mil lei (5,25%) comparativ cu începutul anului de gestiune.

Structura activelor imobilizate se prezintă astfel:

	2016	2017	(mil lei)	
			Devierea	
			mil lei	%
Imobilizări corporale în curs de execuție	833,77	860,21	26,44	3,17
Terenuri	301,96	308,96	7,0	2,32
Mijloace fixe	10 140,19	10 905,39	765,20	7,55
Creanțe pe termen lung	574,81	572,63	-2,18	-0,38
Alte active imobilizante	182,13	320,25	138,11	75,83
Total active imobilizante	17 532,85	18 453,49	920,64	5,25

Valoarea mijloacelor fixe însumează 10 905,39 mil lei și reprezintă 59,09% din activele imobilizate.

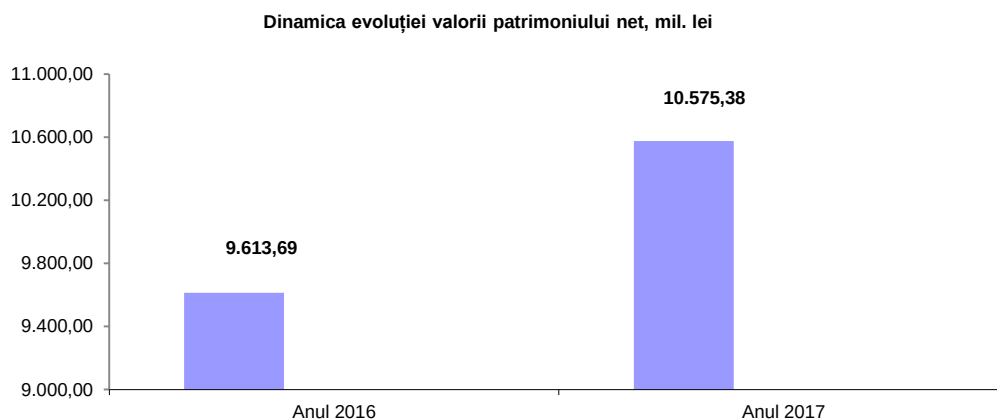
Pentru societățile pe acțiuni supuse analizei, putem releva că **valoarea mijloacelor fixe intrate** (luate la evidența contabilă pe parcursul anului de gestiune) a constituit 2810,59 mil lei, iar **valoarea mijloacelor fixe ieșite** a constituit 102,11 mil lei, inclusiv:

- mijloace fixe casate – 69,689 mil lei,
- mijloace fixe comercializate – 12,19 mil lei,
- mijloace fixe transmise altor entități – 20,23 mil lei.

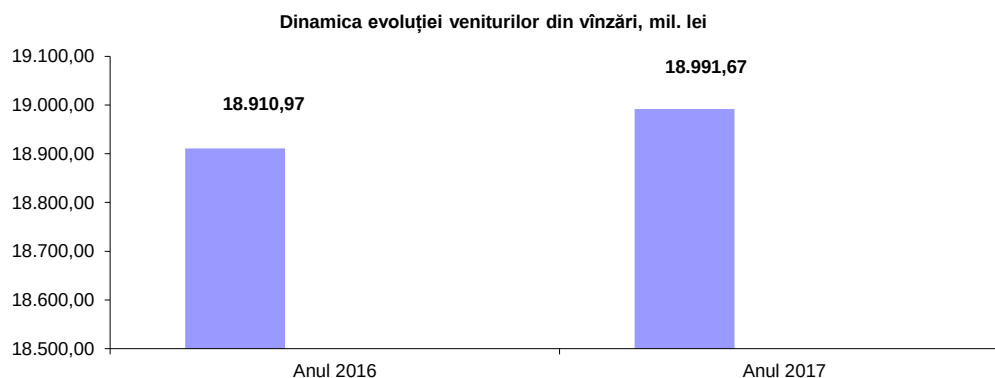
Patrimoniul net (capitalul propriu) al societăților pe acțiuni supuse analizei, la 31.12.2017, a constituit 10 575,38 mil lei, inclusiv, partea ce corespunde cotei statului este de 10 270,49 mil lei sau 97,12 la sută. Comparativ cu începutul anului de gestiune, capitalul propriu s-a majorat cu 966,15 mil lei (10,05%). Majorări semnificative a patrimoniului se atestă la S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție - Nord”- cu 778,01 mil lei (*implicit ca rezultat al absorbției S.A. ”Red Nord-Vest”*); la S.A.”Furnizarea Energiei Electrice - Nord” - cu 112,63 mil lei; la S.A.”Termoelectrica” – cu 37,02 mil lei; S.A.”MetalFeros” cu 22,07 mil lei.

Concomitent, 13 societăți pe acțiuni, sau 33,33% din totalul societăților pe acțiuni monitorizate, au înregistrat o *micșorare a patrimoniului net* cu aproximativ 59,84 mil lei. Cele mai considerabile diminuări au fost înregistrate de S.A. „CET-Nord” – cu 38,2 mil lei; S.A.„Aroma” – cu 8,04 mil lei; S.A. „Răut” – cu 5,64 mil lei; S.A.”Energocom” –cu 5,15 mil lei.

La 9 societăți pe acțiuni capitalul propriu este mai mic ca capitalul social, iar la S.A.”MoldovaGaz” a atins valori negative de (1 032,71) mil lei.

Veniturile din vânzări obținute de societățile pe acțiuni supuse analizei în anul 2017 constituie 18 991,67 mil lei, fiind în creștere cu 80,69 mil lei (0,43%) față de anul 2016.

Costul vânzărilor la 31.12.2017 a constituit 16 429,69 mil lei, majorându-se cu 293,43 mil lei (1,82%) față de 2016.

Urmare generalizării informației din Rapoartele anuale privind administrarea proprietății publice, prezentate de unele societăți pe acțiuni, factorii care mențin costurile și cheltuielile ridicate sunt:

- majorarea salariului minim în sectorul real al economiei de la 2100 lei la 2380 lei, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr 242 din 26.04.2017;
- tarife reglementate, costuri mari pentru reparația și întreținerea mijloacelor fixe învechite; majorarea tarifulor la combustibil; reducerea livrării energiei electrice și energiei termice consumatorilor, concurența dură cu producătorii autohtoni și externi, etc.

Profitul brut, ca element principal al rezultatului activității operaționale a societăților pe acțiuni, a constituit 2 561,97 mil lei, fiind în descreștere cu 212,68 mil lei (7,67 %) față de anul precedent.

Alte venituri din activitatea operațională au constituit 291,23 mil lei, fiind în creștere cu 85,8 mil lei (41,77%) față de anul 2016.

Analizând evoluția activității societăților pe acțiuni se denotă că, la 26 societăți **veniturile din vânzări s-au majorat cumulativ** cu 1 369,54 mil lei, comparativ cu anul 2016. Majorarea respectivă, a fost generată în mare parte, de majorarea cu 541,02 mil lei a veniturilor din vânzări a S.A.”Metalferos”, care a obținut venituri de 1 291,57 mil lei. De asemenea, majorări a veniturilor din vânzări au înregistrat:

- S.A.” Rețelele Electrice de Distribuție Nord” – cu 285,83 mil lei, veniturile din vânzări fiind de 667,34 mil lei;
- S.A. ”Termoelectrica” – cu 108,89 mil lei, veniturile din vânzări fiind de 5 650,64 mil lei;
- S.A.”Combinatul de vinuri Cricova” - cu 34,24 mil lei, veniturile din vânzări fiind de 260,89 mil lei;
- S.A.”Furnizarea Energiei Electrice - Nord” – cu 28,09 mil lei, veniturile din vânzări fiind de 1 892,88 mil lei.

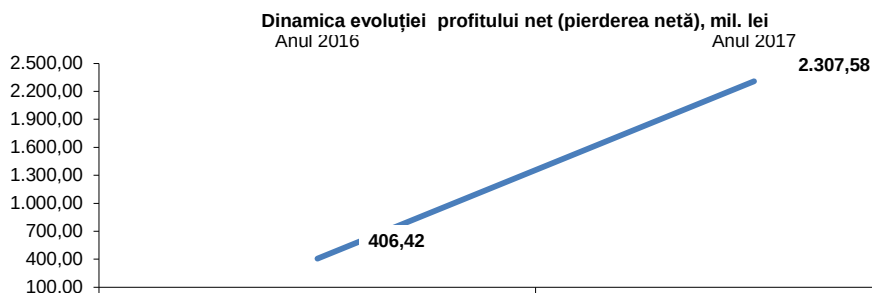
Efectul pozitiv al majorărilor menționate a fost parțial afectat de diminuarea cu 1070,97 mil lei a veniturilor din vânzări la 12 societăți pe acțiuni. Diminuări majore a

veniturilor din vânzări au înregistrat: S.A.”Energocom” – cu 484,1 mil lei, S.A.”Moldtelecom” – cu 463,02 mil lei, S.A.”Termoelectrica” – cu 34,74 mil lei, S.A.”Franzeluța” – cu 21,92 mil lei ș.a.

Analiza indicatorilor de rezultat a societăților pe acțiuni

Nr. d/o	Indicatori	2016, mil lei	2017, mil lei	Devierea, +/- mil lei
1.	Venituri din vânzări	18910,9	18991,6	+80,7
2.	Costul vânzărilor	16136,3	16429,6	+293,3
3.	Pofitul brut	2774,6	2561,9	-212,7
4.	Alte venituri din activitatea operațională	205,4	291,2	+85,8
5.	Total cheltuieli din activitatea operațională	2305,1	2410,8	+105,7
6.	Profit (pierdere) pînă la impozitare	446,5	2574,1	+2127,6
7.	Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune	406,4	2307,5	+1901,1

Rezultatul cumulativ al exercițiului financiar al societăților pe acțiuni pentru anul 2017 constituie 2307,58 mil lei. Dinamica evoluției profitului net se prezintă conform următorului grafic:

Din totalul societăților pe acțiuni supuse analizei, 28 au finalizat anul de gestiune **cu profit net**, în sumă de 2 363,82 mil lei, fiind în creștere cu 1 816,88 mil lei față de anul 2016, iar 9 societăți pe acțiuni au generat pierderi în valoare de 56,24 mil lei. Informația generalizată este prezentată în tabelul de mai jos:

Numărul societăților pe acțiuni supuse analizei	Au activat cu profit			Au activat cu pierderi			Rezultat financiar nul	
	Nr. S.A.	%	suma, mil lei	Nr. S.A.	%	suma, mil lei	Nr. S.A.	%
38	28	73,68	2 363,82	9	23,68	56,24	1	2,63

Din totalul de 28 societăți pe acțiuni care au finalizat anul financiar cu **profit net** pot fi evidențiate: S.A.”MoldovaGaz”, care a înregistrat profit net de 1 926,08 mil lei, cu o pondere de 81,48% în profitul net total obținut; S.A.”Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 114,89 mil lei, cu o pondere de 4,86%; S.A.”Rețelele Electrice de Distribuție Nord” – 99,34 mil lei, cu o pondere de 4,2%; SA „Moldtelecom” - 61,85 mil lei, cu o pondere de 2,62%; S.A.”Metalferos” – 43,30 mil lei, cu o pondere de 1,83%.

Rezultatul financiar pozitiv al S.A.”MoldovaGaz” a fost obținut preponderent din activitatea financiară, și anume 2 028,4 mil lei au fost obținute din diferența de curs

pozitivă, rezultată din evaluarea soldului datoriilor față de creditorii externi, înregistrate în dolari SUA, ca urmare a aprecierii valutei naționale în raport cu dolarul SUA.

Este de menționat că, 4 societăți care **au generat pierderi nete în anul 2016**, în mărime de 73,95 mil lei, **în anul 2017 au obținut profit net** în mărime de 47,61 mil lei. Urmează a fi menționate: S.A.”Termoelectrica”, care în anul 2016 a generat pierderi nete de 71,98 mil lei, iar în anul 2017 a obținut profit net în mărime de 38,06 mil lei.

S.A.”Tracom”, care în anul 2016 a generat pierderi nete de 1,54 mil lei, în anul 2017 a obținut profit net în mărime de 9,48 mil lei. Rezultatul financiar pozitiv al S.A.”Tracom” se datorează dezvoltării infrastructurii tehnice și de producere a societății, precum și creșterii numărului de rezidenți ai Parcului Industrial „Tracom”.

La 11 societăți pe acțiuni, **profitul net obținut în anul 2017 s-a diminuat** cu 31,80 mil lei față de cel obținut în 2016, printre care se atestă S.A.”Energocom”, diminuare cu 14,18 mil lei, S.A.”Moldtelecom” - cu 10,75 mil lei, S.A.”Franzeluța” – cu 2,5 mil lei.

Ponderea semnificativă de 71,90 %, din cele 9 societăți pe acțiuni care au generat **pierderi nete de 56,24 mil lei**, o deține ”Centrala Electrică cu Termoficare Nord” S.A. (pierdere netă de 40,44 mil lei), urmată de S.A.”Aroma” cu o pondere de 15,55 % (pierdere netă de 8,75 mil lei) și S.A.”Răut” cu o pondere de 9,97% (pierdere netă de 5,61 mil lei). Este de menționat că, S.A.” Centrala Electrică cu Termoficare Nord” și-a diminuat pierderile financiare cu 12,5 mil lei comparativ cu anul 2016, iar S.A.”Răut” cu 2,2 mil lei.

Creanțele societăților pe acțiuni la 31.12.2017 au constituit 6 644,43 mil lei, fiind în descreștere cu 304,74 mil lei (4,39%) față de 2016 și se prezintă în modul următor:

(mil lei)

	2016	2017	Devierea	
			mil lei	%
Creanțe comerciale	5581,88	4925,87	-656,01	-11,75
Creanțe ale bugetului	583,20	500,21	-82,99	-14,23
Creanțe ale personalului	4,47	5,85	1,38	30,86
Alte creanțe curente	779,60	1212,49	432,89	55,53
Total creanțe	6949,17	6644,43	-304,74	-4,39

Micșorarea creanțelor curente, sunt condiționate în special de descreșterea creanțelor comerciale și ale bugetului.

Datoriile curente, la finele anului 2017, au constituit 16 556,30 mil lei și s-au micșorat cu 9,25 la sută față de 2016 și se constituie din:

(mil lei)

	2016	2017	Devierea	
			mil lei	%
Credite bancare pe termen scurt	590,79	629,09	38,3	6,48
Datorii comerciale curente	1 898,95	1 537,3	-361,65	-19,04
Datorii față de personal	73,19	88,73	15,54	21,23
Datorii privind asigurările sociale și medicale	28,35	20,86	-7,49	-26,43
Datorii față de buget	39,29	262,77	223,48	568,81
Alte datorii curente	3 456,39	3 430,72	-25,67	-0,74
Total datorii curente	18 244,16	16 556,30	-1 687,86	-9,25

Diminuarea datoriilor curente a fost condiționată în special de reducerea datoriilor comerciale cu 361,65 mil lei, a datoriilor privind asigurările sociale și medicale cu 7,49 mil lei și a altor datorii curente – cu 25,67 mil lei.

Potrivit datelor din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, *fluxul și stocul împrumuturilor interne*, la situația din 31.12.2017, a societăților pe acțiuni monitorizate care au contractat credite de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare, au înregistrat un stoc al împrumuturilor în sumă de 963,9 mil lei, dintre care 1,2 mil lei constituie stocul de arierate, ce reprezintă suma restantă ce nu a fost achitată conform contractelor încheiate.

***Informația privind fluxul și stocul împrumuturilor interne,
la situația din 31.12.2017, ale societăților pe acțiuni***

mil lei

Nr. d/o	Debitorul	Stoc la 31.12.2017	Stoc de arierate
1.	S.A. „Moldtelecom”	681,2	-
2.	S.A. „Combinatul de Vinuri Cricova”	202,3	-
3.	S.A. „Franzeļu”	34,9	-
4.	S.A. „Red Nord-Vest” (absorbită de S.A.”Red-Nord)	26,2	-
5.	S.A. „Sanfarm Prim”	8,4	1,2
6.	S.A. „Răut”	6,6	-
7.	S.A.”Barza Albă”	4,3	-
Total		963,9	1,2

La situația din 31.12.2017, S.A. „Termoelectrica” dispune de datorii pe împrumuturi recreditate din surse externe față de Ministerul Finanțelor, în mărime de 29,3 mil dolari SUA, iar S.A.”CET Nord” – 0,8 mil Euro.

Suplimentar, remarcăm că la situația din 31.12.2017, S.A. „Aroma”, aflată în procedură de insolabilitate înregistrează un sold al împrumuturilor contractate de la băncile comerciale pe o perioadă de un an și mai mare în volum de 79,6 mil lei, din care stocul de arierate constituie 73,4 mil lei, iar S.A. „Vinuri-Ialoveni”, în proces de insolabilitate, înregistrează 10,7 mil lei arierate.

Este de remarcat că, neachitarea obligațiilor față de instituțiile financiare pe creditele interne și externe devine obligațiune convențională de stat, fapt ce creează o situație dificilă privind independența financiară a entităților economice.

La societățile pe acțiuni supuse analizei, în anul 2017 au activat 13 244 angajați, salariul mediu lunar fiind de 8953 lei.

Cele mai mari salarii medii pe entitate au fost raportate de S.A.”Moldova Gaz” – 19190 lei (330 angajați), S.A.”Energocom” – 13 000 lei (9 angajați), S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” – 13066 lei (99 angajați), S.A.”Metalferos” – 11680 lei (200 angajați), S.A.”Moldtelecom” – 10240 lei (2988 angajați), S.A.”MoldExpo” – 10300 lei (57 angajați), iar cel mai mic salariu fiind la ”Aqua Prut” S.A. – 2170 lei (20 angajați).

Indicatorii de bază ce caracterizează stabilitatea economico-financiară a societăților pe acțiuni

Rata stabilității financiare exprimă independența financiară a întreprinderii și reflectă măsura în care întreprinderea dispune de resurse financiare cu caracter permanent față de totalul resurselor de finanțare. Se consideră satisfăcătoare, dacă este mai mare sau egală cu 1/3. La situația din 31.12.2017, practic toate societățile pe acțiuni analizate **au atins un nivel optim** al ratei stabilității financiare cu excepția a 3 societăți: S.A."Moldova Gaz", S.A."Aroma" și S.A."Energocom".

Un indicator relevant în aprecierea poziției întreprinderilor pe piață, este **rentabilitatea veniturilor din vânzări**. La situația din 31.12.2017, din 38 societăți pe acțiuni supuse analizei doar 15 au atins un nivel ce depășește nivelul optim stabilit pentru rentabilitatea **veniturilor din vânzări** (mai mare de 20%), iar la 23 societăți rentabilitatea veniturilor din vânzări este sub normele stabilite (vezi Anexa nr.1).

Rentabilitatea capitalului propriu (financiară), caracterizează eficiența utilizării resurselor proprii, nivelul optim fiind de 20-25%. La situația din 31.12.2017, doar S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” a depășit nivelul optim al rentabilității capitalului propriu, care a constituit 233,63%, ceea ce semnifică că la 1 leu capital propriu, s-au obținut 2,33 lei profit net. La celelalte 38 societăți pe acțiuni - rentabilitatea capitalului propriu (financiară) este mai mică față de nivelul optim recomandat (vezi Anexa nr.3).

Rentabilitatea activelor (economică Ra) (profit net/valoarea medie a activelor totale) este un indicator al profitabilității societății față de activele sale totale. Indicatorul arată câți lei aduce sub forma de profit, un leu investit în active. La situația din 31.12.2017, nivelul optim al rentabilității activelor de 10% a fost depășit doar de 4 societăți pe acțiuni, în particular: S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (Ra - 55,33%); S.A."Moldova Gaz" (Ra - 17,12%); S.A."Tracom" (Ra de 16,59%) și S.A."Metalferos" (Ra - 13,55%) (Anexa nr.5).

Coeficienții ce caracterizează **echilibrul economico-financiar al societăților**, cum ar fi **rata autonomiei globale** (ponderea surselor proprii în totalul mijloacelor utilizate pentru finanțarea activității întreprinderii) și **rata solvabilității generale** (raportul activelor totale la totalul datoriilor), nu se încadrează în normele stabilite la 9 societăți pe acțiuni. Astfel, la S.A."Centrala Electrica de Termoficare Nord din Bălți", S.A. „Termoelectrica”, S.A."Moldexpo", S.A."Energocom", S.A."Furnizarea Energiei Electrice Nord", S.A."Moldovagaz", S.A."Sanfarm-Prim", S.A."Loteria Națională a Moldovei", S.A."Aroma", **rata autonomiei globale** și **rata solvabilității generale** sunt sub normele stabilite de 0,5 și, respectiv 2,0.

În concluzie, analiza activității economico - financiare a societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare ca 30 % în anul 2017 în comparație cu anul 2016, atestă:

- ✓ creșterea valorii activelor cu 4,95%;
- ✓ creșterea capitalului propriu cu 47,40%;
- ✓ majorarea venitului din vânzări cu 0,43%;

- ✓ majorarea rezultatului exercițiului financiar la societățile pe acțiuni, cu 467,78%;
- ✓ micșorarea creanțelor cu 4,39% ;
- ✓ micșorarea datoriilor curente cu 9,25% ;
- ✓ majorarea datoriilor pe termen lung cu 1,28% .

5.3 Interacțiunea întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral sau majoritar de stat cu bugetul public național

În conformitate cu datele din Nota analitică privind rezultatele monitoringului financiar al activității economico-financiare în anul 2017 a întreprinderilor de stat și societăților comerciale cu capital integral de stat, prezentată de Ministerul Finanțelor, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat au efectuat achitări la bugetul public național în cuantum total de 2 416,0 mil lei, din care 1272,9 mil lei au fost transferate de întreprinderile de stat 1143,1 mil lei - de societățile pe acțiuni cu cotă de stat.

Cu privire la achitățile întreprinderilor de stat în bugetul public național se enunță că acestea au transferat în bugetul de stat 458,0 mil lei; în bugetele unităților administrativ-teritoriale – 114,4 mil lei; în bugetul asigurărilor sociale de stat – 530,2 mil lei și în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 170,3 mil lei.

Cu privire la achitățile societăților pe acțiuni în bugetul public național, se enunță că acestea au transferat în bugetul de stat 610,5 mil lei; în bugetele unităților administrativ-teritoriale – 82,2 mil lei; în bugetul asigurărilor sociale de stat – 338,1 mil lei și în fondul asigurărilor obligatorii de asistență medicală – 112,3 mil lei.

Potrivit datelor Serviciului Fiscal de Stat, la situația din 31.12.2017, întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni aveau înregistrate datorii privind impozitele și taxele față de bugetul public național în mărime totală de 147,3 mil lei inclusiv: datorii ale întreprinderilor de stat – 145,3 mil lei și datorii ale societăților pe acțiuni – 2,0 mil lei.

Din valoarea totală a datoriilor întreprinderilor de stat, datoriile privind plățile de bază au constituit 69,3 mil lei, datoriile aferente penalităților – 63,4 mil lei, iar datoriile privind amenzile – 12,6 mil lei. În totalul datoriilor pe bugete, ponderea semnificativă o constituie datoriile înregistrate față de bugetul asigurărilor sociale de stat în mărime de 78,1 mil lei, dintre care 37,8 mil lei reprezintă datoriile aferente plăților de bază.

În partea ce ține de societățile pe acțiuni, se atestă că, din valoarea totală a datoriilor de 2,0 mil lei, datoriile aferente plăților de bază au constituit 1,8 mil lei, penalitățile – 0,2 mil lei. Datoriile societăților pe acțiuni față de bugetul asigurărilor sociale de stat constituie 0,7 mil lei, dintre care plățile de bază constituie 0,6 mil lei.

Totodată, conform legislației în vigoare, entitățile beneficiază de înlesniri și facilități fiscale la plata principalelor tipuri de impozite.

Prin urmare, în anul 2017, întreprinderile de stat au beneficiat de înlesniri și facilități fiscale la plata unor impozite și taxe în mărime de 30,09 mil. lei, inclusiv:

- 29,5 mil. lei la plata impozitului pe bunurile imobiliare, în conformitate cu prevederile art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000;

- 0,58 mil. lei – la plata taxei pentru extragerea mineralelor utile, în conformitate cu prevederile art. 319 al Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68-XVI din 5 mai 2005;

- 0,01 mil. lei – la plata taxei pentru eliberarea lemnului pe picior, în conformitate cu prevederile art. 334 al Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68 -XVI din 5 mai 2005.

Totodată, întreprinderile înregistrează înlesniri și facilități fiscale ne semnificative la plata taxei pentru amenajarea teritoriului în mărime de 3,5 mii lei, acordate în conformitate cu art. 296 al Codului Fiscal și la plata taxei pentru apă – 1,0 mii lei, acordate în conformitate cu prevederile art. 306 al Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68-XVI din 5 mai 2005.

Suma înlesnirilor și facilităților fiscale acordate societăților pe acțiuni la principalele tipuri de impozite constituie circa 0,3 mil. lei, reprezentând în mare parte înlesniri aferente plății impozitului pe bunurile imobiliare, în conformitate cu prevederile art. 282, 283, 284 ale Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VI al Codului Fiscal nr. 1056-XIV din 16 iunie 2000.

Suma înlesnirilor și facilităților fiscale la plata taxei pentru apă, acordate societăților pe acțiuni în conformitate cu prevederile art. 306 al Codului Fiscal și prevederile Legii pentru punerea în aplicare a titlului VIII al Codului Fiscal nr. 68-XVI din 5 mai 2005, este ne semnificativă - 2,2 mii lei.

Pe lângă acestea, în temeiul prevederilor art. 96, 103 și 104 al Codului Fiscal, în anul 2017, entitățile au efectuat livrări de mărfuri și servicii scutite de taxa pe valoarea adăugată (TVA), livrări de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA și livrări de mărfuri și servicii la cota „0” a TVA.

Astfel, livrările de mărfuri, servicii la cota redusă a TVA efectuate de întreprinderile de stat au înregistrat valoarea de 27,9 mil. lei. Cele mai considerabile livrări de mărfuri și servicii la cotă redusă a TVA au fost înregistrate la întreprinderile din administrarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului - 21,8 mil. lei, Agenției „Moldsilva” - 2,4 mil. lei, Ministerului Economiei și Infrastructurii - 2,0 mil. lei și la cele administrate de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării - 1,1 mil. lei.

Valoarea livrărilor de mărfuri și servicii la cota redusă a TVA, acordate societăților pe acțiuni a înregistrat 481,3 mil. lei, dintre care cele mai considerabile au fost înregistrate de societățile pe acțiuni din administrarea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului - 399,4 mil. lei și Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale - 78,4 mil. lei.

Totodată, valoarea livrărilor de mărfuri și servicii scutite de TVA ale întreprinderilor de stat constituie 643,9 mil. lei, cele mai semnificative fiind înregistrate la întreprinderile

administrate de Ministerul Economiei și Infrastructurii – 470,2 mil. lei, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – 65,7 mil. lei, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării – 43,4 mil. lei, Cancelaria de Stat – 32,4 mil. lei și Academia de Științe a Moldovei – 13,6 mil. lei.

Referitor la societățile pe acțiuni, enunțăm că, acestea au înregistrat, în anul 2017, livrări de mărfuri și servicii scutite de TVA în sumă de 3905,4 mil. lei, dintre care cele mai considerabile livrări scutite de TVA au fost înregistrate de societățile pe acțiuni administrate de Ministerul Economiei și Infrastructurii - 3901,0 mil. lei.

În partea ce ține de livrările la cota „0” a TVA a întreprinderilor de stat, se enunță că valoarea acestora, în anul 2017 constituie 3919,4 mil. lei, cuantumurile cele mai mari fiind înregistrate la întreprinderile de stat din administrarea Ministerului Economiei și Infrastructurii – 3866,4 mil. lei (în special de Î.S. „Compania Aeriană „Air Moldova” - 2668,5 mil. lei) și întreprinderile administrate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului – 23,7 mil. lei (în special Î.S. „Institutul de Tehnică Agricolă „Mecagro” - 17,3 mil. lei).

În aceeași perioadă analizată, societățile pe acțiuni au beneficiat de livrări de mărfuri și servicii la cota „0” a TVA în sumă totală de 3368,2 mil. lei, dintre care cele mai semnificative sunt înregistrate de societățile pe acțiuni din administrarea Ministerului Economiei și Infrastructurii - 3118,3 mil. lei și societățile administrate de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului - 248,2 mil. lei.

În anul 2017, la bugetul de stat s-au încasat venituri sub formă de defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat în sumă de 44,375 mil lei (*cu 3,69 mil lei mai puțin decât în 2016*), iar dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni - în sumă de 122,731 mil lei (*cu 46,39 mil lei mai mult decât în 2016*).

Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2017, cu rectificările ulterioare, sarcina bugetară la capitolul dividende aferente cotei de participare a statului în societățile pe acțiuni a fost stabilită în mărime de 121,8 mil lei, fiind îndeplinită în proporție de 100,8 %, iar la capitolul defalcări din profitul net al întreprinderilor de stat, sarcina bugetară a fost stabilită în mărime de 41,5 mil.lei, fiind îndeplinită în proporție de 106,9%.

Suplimentar e de menționat, că conform Hotărîrii Guvernului nr.944/2016 a fost scutită de la plata defalcărilor din profitul net obținut în anul 2015 Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”, cu condiția achitării defalcărilor din profitul net obținut în anul 2016 în mărime de cel puțin 50,0 la sută. În acest context, remarcăm că Î.S. pentru utilizarea spațiului aerian și deservirea traficului aerian „MoldATSA”, obținînd în anul 2016 profit net în mărime de 2,8 mil.lei, a transferat în anul 2017 la bugetul de stat defalcări în valoare de 1,9 mil. lei.

6. Propuneri în vederea eficientizării administrării și deetatăzării proprietății publice de stat

Atingerea scopului determinat de legislația aferentă domeniului de administrare și deetatăzare a patrimoniului public implică promovarea unui șir de acțiuni cum ar fi:

- ✓ elaborarea și aprobarea cadrului regulator aferent activității întreprinderilor de stat/municipale și delimitării patrimoniului public;

- ✓ urgentarea transmiterii către Agenția Proprietății Publice a funcției de fondator în întreprinderile de stat, în corespundere cu Regulamentul cu privire la modul de transmitere a bunurilor proprietate publică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.901 din 31 decembrie 2015;

- ✓ elaborarea și implementarea politicilor sectoriale și a măsurilor necesare dezvoltării întreprinderilor cu capital public sau public-privat, inclusiv prin atragerea investițiilor private;

- ✓ întreprinderea măsurilor în vederea majorării veniturilor întreprinderilor, optimizarea cheltuielilor, asigurarea integrității și folosirii eficiente a activelor și, respectiv, majorarea indicatorilor de rentabilitate;

- ✓ întreprinderea măsurilor privind recuperarea creanțelor și neadmiterea formării acestora cu termen expirat; onorarea obligațiilor de plată față de bugetul public național;

- ✓ restricționarea comercializării mijloacelor fixe pe motivul neutilizării lor, implicit a bunurilor imobile, respectiv, neadmiterea decapitalizării întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu cotă majoritară de stat;

- ✓ întreprinderea măsurilor privind reorganizarea sau lichidarea întreprinderilor care nu activează prin promovarea proiectelor de acte normative în acest sens;

- ✓ respectarea normelor administrării corporative și asigurarea unui management eficient;

- ✓ angajarea prin concurs a administratorilor întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat, cu stabilirea în contractele de muncă a indicatorilor de performanță;

- ✓ asigurarea transparenței procedurilor de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor; elaborarea și aprobarea regulamentelor privind achiziția de bunuri, lucrări și servicii de către a întreprinderile de stat și societățile pe acțiuni cu capital integral sau majoritar de stat;

- ✓ stabilirea pentru întreprinderi de stat și societăți pe acțiuni a indicatorilor de performanță și monitorizarea realizării acestora;

- ✓ asigurarea accesului publicului larg la informațiile privind rezultatele activității economico-financiare a întreprinderilor;

- ✓ asigurarea procesului de delimitare a terenurilor proprietate publică;

- ✓ creșterea gradului de responsabilitate a autorităților administrației publice centrale în atribuirea, monitorizarea și raportarea procesului de implementare a contractelor de parteneriat public-privat.

7. A N E X E

Anexa nr. 1 - Rentabilitatea veniturilor din vânzări a activității economico-financiare a societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 30% pentru anul 2017.

Anexa nr. 2 - Rentabilitatea veniturilor din vânzări a activității economico-financiare a întreprinderilor de stat pentru anul 2017.

Anexa nr. 3 - Rentabilitatea capitalului propriu (financiară) a activității economico-financiare a societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 30% pentru anul 2017.

Anexa nr. 4 - Rentabilitatea capitalului propriu (financiară) a activității economico-financiare a întreprinderilor de stat pentru anul 2017.

Anexa nr. 5 - Rentabilitatea activelor în procesul activității economico-financiare a societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 30% pentru anul 2017.

Anexa nr. 6 - Rentabilitatea activelor în procesul activității economico-financiare a întreprinderilor de stat pentru anul 2017.

Anexa nr. 7 – Rezultatele activității economico-financiare ale societăților pe acțiuni cu cotă de stat mai mare de 30% pentru anul 2017.

Anexa nr. 8 - Rezultatele activității economico-financiare ale întreprinderilor de stat pentru anul 2017.